

GEMEENTE UTRECHTSE HEUVELRUG

Rapport

Evaluatie co-creatieproces Doe Maarn Mee

Onderzoeksteam

Inge Lensink

Hadassa Koopmans

Inge Stortenbeker

Colofon

Datum:

17 december 2024

Opdrachtgever:

Ellen Lodder, senior adviseur strategische communicatie
ellen.lodder@heuvelrug.nl

Onderzoekers:

Inge Lensink
inge@necker.nl

Hadassa Koopmans
hadassa@necker.nl

Inge Stortenbeker
inge@citizens.nl

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	5
Aanleiding	5
Vraagstelling	5
Onderzoeksverantwoording	5
Leeswijzer	6
2. Totstandkoming Doe Maarn Mee	7
2.1 De feiten	7
2.2 De evaluatie	8
2.3 De lessen	10
3. Kaders Doe Maarn Mee	11
3.1 De feiten	11
3.2 De evaluatie	11
3.3 De lessen	12
4. Verloop Doe Maarn Mee	14
4.1 De feiten	14
4.2 De evaluatie	15
4.3 De lessen	19
5. Einde en nafase Doe Maarn Mee	20
5.1 De feiten	20
5.2 De evaluatie	20
5.3 De lessen	22
6. Lessen voor toekomstige co-creatie- en participatieprocessen	24
6.1 Lessen voor toekomstige co-creatieprocessen	24
6.2 Lessen voor toekomstige participatieprocessen	26
Bijlage 1. Hoofdvraag en deelvragen	28
Hoofdvraag	28
Deelvragen	28
Bijlage 2. Geraadpleegde bronnen	29
Bijlage 3. Gespreksdeelnemers	30

Bijlage 4. Resultaten online peiling deelnemers	31
Bijlage 5. Kaders gemeenteraad voor co-creatietraject	36
Bijlage 6. Kaders inwoners Maarn en Maarsbergen voor co-creatietraject	43

1. Inleiding

Aanleiding

De dorpen Maarn en Maarsbergen stonden voor uitdagingen om de kwaliteit van hun voorzieningen te verbeteren en om woningen te bouwen. De dorpsvoorzieningen waren elk om eigen redenen toe aan vernieuwing of renovatie. De planvorming rondom de voorzieningen en ook inwonerparticipatie daarbij liep al jarenlang, toen in 2020 uiteindelijk 'Doe Maarn Mee' startte: een intensief proces van co-creatie met als doel een integraal plan voor de toekomst van dorpsvoorzieningen en woningbouw in Maarn en Maarsbergen. Onder de vlag Doe Maarn Mee werkten inwoners en de gemeente samen in een vergaand en intensief proces van co-creatie. In dat proces waren alle deelnemers gelijkwaardig; niemand was in de lead. Het resultaat was één integraal scenario met ruimte voor scholen, kinderopvang, sportvoorzieningen en woningbouw. In februari 2023 sloot de gemeenteraad het proces van co-creatie af en vroeg het college om twee scenario's verder te onderzoeken: (1) het scenario dat resulteerde uit de co-creatie Doe Maarn Mee en (2) een scenario waarin alle voorzieningen behouden blijven op dezelfde plek. In november 2023 besliste de gemeenteraad van uw gemeente uiteindelijk definitief over de voorliggende twee scenario's.

Dit rapport is het resultaat van evaluatieonderzoek naar Doe Maarn Mee. Necker voerde dit onderzoek uit in opdracht van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De evaluatie is nadrukkelijk niet alleen gericht op terugkijken, maar vooral gericht op het leren van lessen. Deze evaluatie heeft daarom tot doel om concrete lessen te leren voor toekomstige participatieprocessen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Ook wilde de gemeente de inzichten uit de evaluatie gebruiken om de (inwoners)participatie in de volgende fase van de ontwikkeling van de dorpsvoorzieningen het beste vorm te geven.

Vraagstelling

Hoe is het proces van co-creatie Doe Maarn Mee verlopen en welke lessen zijn hieruit te trekken voor toekomstige participatieprocessen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug? Deze vraag staat centraal in dit onderzoek en hebben wij beantwoord aan de hand van een aantal deelvragen (zie bijlage 1). De deelvragen gaan over (1) het ontwerp en verloop van Doe Maarn Mee, (2) de ervaringen en (3) lessen en vervolg.

Onderzoeksverantwoording

Om deze onderzoeksvragen te beantwoorden, zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. Met deze aanpak hadden wij expliciet aandacht voor de verschillende perspectieven die belang waren bij Doe Maarn Mee: van meer en minder actief betrokken inwoners tot medewerkers van de gemeente, raadsleden en collegeleden. Op die manier deed de onderzoekaankpak recht aan het co-creatieproces waarbij zoveel verschillende betrokkenen waren.

- **Documentanalyse.** We hebben relevante documenten rondom Doe Maarn Mee bestudeerd om de feiten rondom het co-creatieproces in kaart te brengen, een tijdlijn te maken en aanknopingspunten voor de evaluatie te vinden.
- **Online peiling onder deelnemers co-creatieproces.** We hebben een online peiling gehouden onder deelnemers aan het co-creatieproces om hun ervaringen en meningen te horen.
- **Interviews met deelnemers, participatieadviseur en portefeuillehouder.** We hebben een aantal gesprekken gevoerd met deelnemers en de participatieadviseur en betrokken portefeuillehouder om hun ervaringen en meningen te horen en om kleur te geven aan de informatie die we hadden opgehaald in de documentanalyse en de online peiling.

- **Leerbijeenkomst.** In een bijeenkomst hebben we met ambtenaren en deelnemers gereflecteerd op het doorlopen co-creatieproces en lessen opgetekend voor toekomstige participatie. Alle informatie die we tot dan toe opgehaald hadden in de documentanalyse, peiling en interviews was de input voor de leerbijeenkomst.
- **Raadessie.** Tijdens een sessie met een afvaardiging van de raadsfracties hebben raadsleden teruggeblikt op hun ervaringen met het co-creatietraject en specifiek gesproken over de rol van de raad. Ook hebben we de aandachts- en evaluatiepunten rondom de rol van de raad uit de online peiling, interviews en leerbijeenkomst gespiegeld.

Leeswijzer

Doe Maarn Mee is een langlopend en complex traject geweest met veel verschillende fases. Om een duidelijke en overzichtelijke evaluatie te maken, hebben we het rapport verdeeld in hoofdstukken die elk een onderdeel van het co-creatieproces evalueren. Deze onderdelen zijn elk ook bepalend voor de te leren lessen.

- **Hoofdstuk 2: Totstandkoming Doe Maarn Mee**
- **Hoofdstuk 3: Kaders Doe Maarn Mee**
- **Hoofdstuk 4: Verloop Doe Maarn Mee**
- **Hoofdstuk 5: Einde en nafase Doe Maarn Mee**

Per onderdeel beschrijven we eerst wat de relevante feiten over dat onderdeel zijn. Dit betreft bijvoorbeeld informatie over het ontwerp van Doe Maarn Mee en het feitelijke verloop. Vervolgens geven we op basis van de verzamelde informatie de evaluatiepunten. Tot slot geven we per onderdeel de lessen die te trekken zijn voor toekomstige co-creatietrajecten. In **Hoofdstuk 6: Lessen voor toekomstige co-creatie- en participatieprocessen** zetten we alle lessen van hoofdstuk 2 tot en met 5 onder elkaar en maken we de vertaalslag van die lessen voor toekomstige co-creatietrajecten naar participatieprocessen in het algemeen.

Achter in dit rapport vindt u zes bijlagen:

- **Bijlage 1: Hoofdvraag en deelvragen.** In deze bijlage staan de hoofd- en deelvragen die leidend waren voor de informatie die we verzameld hebben over Doe Maarn Mee en die we verwerkt hebben in het rapport.
- **Bijlage 2: Geraadpleegde bronnen.** In deze bijlage geven we een overzicht van de bronnen die we geraadpleegd hebben voor de documentanalyse.
- **Bijlage 3: Gespreksdeelnemers.** In deze bijlage geven we een overzicht van wie we gesproken hebben in de interviews en in de spiegelsessie.
- **Bijlage 4: Resultaten online peiling deelnemers.**
- **Bijlage 5: Kaders gemeenteraad voor co-creatietraject.** In deze bijlage geven we de kaders die de gemeenteraad heeft vastgesteld voor het co-creatietraject.
- **Bijlage 6: Kaders inwoners Maarn en Maarsbergen voor co-creatietraject.** In deze bijlage geven we de kaders die de inwoners van Maarn en Maarsbergen hebben opgesteld voor het co-creatietraject.

2. Totstandkoming Doe Maarn Mee

In dit hoofdstuk kijken we naar de totstandkoming van Doe Maarn Mee. Dat doen we in drie stappen. Eerst geven we weer wat er feitelijk gebeurd is. Vervolgens staat weergegeven welke evaluatie deelnemers aan dit onderdeel geven en tot slot welke lessen hieruit te halen zijn voor toekomstige co-creatietrajecten.

2.1 De feiten

Co-creatie was niet van tevoren bedacht als aanpak bij de ontwikkelingen van de dorpsvoorzieningen in Maarn en Maarsbergen, maar is gaandeweg ontstaan. In juni 2019 legde het college een plan rondom de dorpsvoorzieningen voor aan de gemeenteraad. Het plan van het college was een multifunctionele accommodatie (vanaf nu: MFA) te bouwen op het Trompplein in Maarn. In die accommodatie zouden verschillende voorzieningen een plek krijgen: het dorpshuis (De Twee Marken), een sporthal, de beide bassischolen en de kinderopvang. Dit plan stuitte op weerstand in Maarn en Maarsbergen en uiteindelijk haalde het voorstel het niet.

Dit plan voor de MFA was voor een aantal inwoners aanleiding om een voorstel te doen voor co-creatie om samen als gemeente en gemeenschap te komen tot een plan voor voorzieningen in de dorpen Maarn en Maarsbergen. Inwoners verenigden zich in een groep die later de naam *Perimetergroep* zou krijgen. Na overleg sloot de gemeente zich hierbij aan en stelde capaciteit en fondsen beschikbaar. Vanaf dat moment werkten de gemeente en inwoners gezamenlijk aan het procesplan voor Doe Maarn Mee. In juli 2020 stelde de gemeenteraad dat gezamenlijke procesplan vast, inclusief kaders.

Eind 2020 stopte de samenwerking tussen de gemeente en de Perimetergroep. Uit gesprekken blijkt dat de co-creatie met positieve energie begon, maar onder druk kwam te staan doordat eigen belangen, oordelen en emoties onderling een gelijkwaardige samenwerking in de weg zaten. Binnen de Perimetergroep bestond dus niet (meer) het vertrouwen en de gelijkwaardigheid die nodig is voor het maken van een gezamenlijk plan. De co-creatie is uiteindelijk voortgezet met andere dorpsbewoners onder de noemer Doe Maarn Mee. In opdracht van de gemeente werd een externe partij, adviesbureau Urban Sync, verantwoordelijk voor de regie op het proces.

Onder leiding van Urban Sync werd een hernieuwd procesplan vastgesteld in mei 2021: 'Route naar het Masterplan'. Het eerder vastgestelde procesontwerp en de kaders bleven overeind. Deze werden aangevuld met een uitgebreidere beschrijving van de betrokkenheid van groepen in verschillende fases en de verschillende rollen van de gemeente. Aan het hernieuwd plan ging een uitgebreide 'luisterfase' vooraf, waarin Urban Sync breed onder inwoners en andere belanghebbenden in Maarn en Maarsbergen ophaalde wat zij belangrijk vonden.

Bij de totstandkoming van Doe Maarn Mee heeft zowel Doe Maarn Mee als de gemeenteraad gedefinieerd wat zij onder co-creatie verstaan. In haar Masterplan noemt Doe Maarn Mee co-creatie "een manier van samenwerken, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het resultaat van dit proces". De gemeenteraad noemt het in zijn kaderdocument "een vergaande vorm van participatie, waarin diverse betrokkenen gezamenlijk een plan ontwikkelen binnen gestelde kaders, zonder dat één van de betrokkenen (bijv. de gemeente) de lead heeft".

2.2 De evaluatie

In de gesprekken die we gevoerd hebben en de peiling onder deelnemers, komen vier evaluatiepunten terug rondom de totstandkoming van Doe Maarn Mee: geschiktheid onderwerp voor co-creatie, beeld over betekenis co-creatie, verwachtingen en de aanloopfase.

2.2.1 Geschiktheid onderwerp voor co-creatie

Een plan bedenken voor dorpsvoorzieningen is geen eenvoudige opdracht: daar komen bijvoorbeeld allerlei afwegingen, belangen en berekeningen rondom ruimtelijke invulling en financiën bij kijken. Is zo'n opdracht niet te complex voor een co-creatietraject? Een aantal invullers van de online peiling suggereren in de open antwoorden dat dit inderdaad zo was. Deelnemers aan de co-creatiegroep vinden ook dat het onderwerp complex was, maar zien daar ook voordelen van bij een co-creatietraject. Deelnemers vonden het juist interessant om mee te werken aan zo'n complexe opgave. Het motiveerde hen om betrokken te zijn. Juist bij een complex onderwerp kun je de kennis die aanwezig is in de gemeenschap goed gebruiken. De keerzijde van zo'n complex onderwerp, zo blijkt uit gesprekken, is wel dat niet iedereen mee kan of wil doen. Het vraagt namelijk veel tijd, kennis en vaardigheden. Daarnaast is het lastig is om andere partijen die minder actief betrokken zijn goed aangehaakt te houden bij het proces én de inhoud. In het geval van Doe Maarn Mee geeft de co-creatiegroep aan dat zij als groep de complexiteit van het onderwerp aankon, omdat ze goed in het onderwerp zat. Voor de raad en belanghebbenden die meer op afstand stonden was het wel lastiger om grip te krijgen op de vele afwegingen en keuzes die uiteindelijk hebben geleid tot het voorstel: Masterplan 2.0.

“Het was een erg complexe opdracht met veel verschillende belangen, kaders en (bijkomende) aspecten. Wellicht moet je het in toekomst beperken tot een kleinere opdracht, bijvoorbeeld alleen het dorpshuis.”
Invuller online peiling

2.2.2. Beeld over betekenis co-creatie

De definities aan het einde van paragraaf 2.1 laten al zien dat Doe Maarn Mee en de gemeenteraad niet precies dezelfde lading geven aan het begrip co-creatie: Doe Maarn Mee ziet het als een manier van samenwerken, terwijl de gemeenteraad het een vergaande vorm van participatie noemt. Doe Maarn Mee stelt dat alle deelnemers invloed hebben op het resultaat van het proces, terwijl de gemeenteraad zegt dat de deelnemers samen een plan ontwikkelen. Beide definities geven bovendien veel ruimte aan hoe je het begrip co-creatie verder invult. In de gevoerde gesprekken en de peiling geven gespreksdeelnemers ook aan dat vooral de gemeenteraad niet goed genoeg leek meegenomen te zijn in wat co-creatie precies is. Zij hadden het idee dat de raad onvoldoende wist wat co-creatie betekent voor het maken van een plan voor de voorzieningen en de rol van de gemeente en de raad daarbij. Dit kon het uiteindelijke proces frustreren (zie hiervoor verder hoofdstukken 3 en 4). Daarbij hielp het niet dat de gemeenteraad halverwege het co-creatieproces wisselde en de nieuwe raadsleden dus opnieuw meegenomen moesten worden in wat co-creatie is. Raadsleden zelf geven aan dat zij zich op voorhand goed verdiept hebben in wat co-creatie is en wat dat van hen vraagt. Tegelijkertijd wijzen zij op het verschil tussen theorie en praktijk: de raad hield zich bewust op afstand van het co-creatietraject, maar dat gaf minder zicht op hoe de co-creatie in de praktijk betekenis kreeg. Daarnaast kon er door die afstand ook verschil ontstaan tussen hoe raadsleden aangehaakt waren op de co-creatie. Het gesprek over co-creatie werd niet in de raad als geheel gevoerd en de individuele informatiepositie van raadsleden hing af van wat zij aan hun eigen netwerk vroegen en wat hun netwerk hen vertelde.

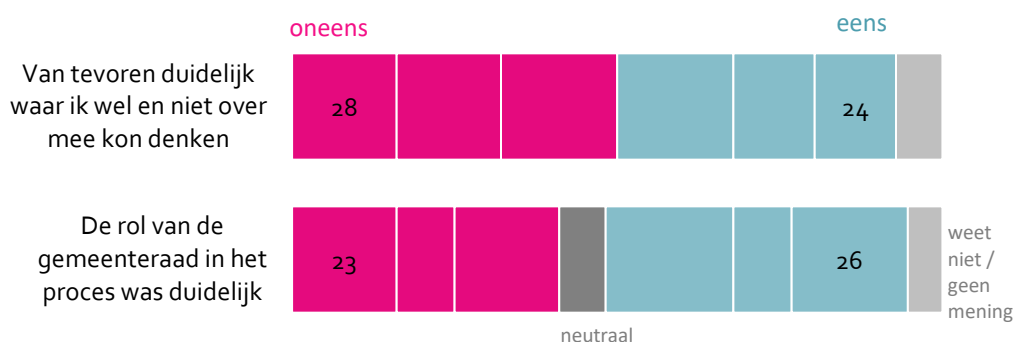

“De gemeenteraad moet beter geïnformeerd zijn over participatie en co-creatie.”
Invuller online peiling

2.2.3 Verwachtingen

Samenhangend met het vorige punt, komen ook onduidelijke verwachtingen als aandachtspunten naar voren. Uit de online peiling die 56 betrokkenen hebben ingevuld, blijkt dat voor de helft (28) van tevoren niet of maar beperkt duidelijk was waar men wel en niet over mee kon denken; 24 invullers gaven aan dat het wel (in meerdere of mindere mate) duidelijk was. Ook de rol van de gemeenteraad in het keuzeproces (namelijk: de uiteindelijke beslissing maken) was niet voor iedereen duidelijk. Voor 23 invullers was deze niet duidelijk, voor 26 wel (4 invullers beantwoordden deze vraag als neutraal, en 3 wisten het niet/hadden geen mening) (zie figuur hieronder).

2.2.4 Aanloopfase

In gesprekken komt terug dat de lange aanloopfase richting Doe Maarn Mee invloed heeft gehad op het verloop van Doe Maarn Mee. Er bestonden al allerlei sentimenten in de dorpen over het onderwerp. De voorgeschiedenis rondom het plan voor een multifunctionele accommodatie en de eerste start met de Perimetergroep hebben de beeldvorming over Doe Maarn Mee in de dorpen sterk beïnvloed. Zeer dat in de Perimetergroep is ontstaan, is meegenomen naar Doe Maarn Mee. Daarnaast geven gespreksdeelnemers aan dat het niet hielp dat er bij het stoppen van de Perimetergroep en de start van Doe Maarn Mee, geen harde knip is gemaakt: de nieuwe co-creatiegroep heeft de afspraken rondom co-creatie van de Perimetergroep overgenomen, in plaats van dat de groep bij nul is begonnen en opnieuw eigen afspraken gemaakt heeft. Die voorgeschiedenis maakte dat voor inwoners niet altijd duidelijk was wat de beïnvloedbare ruimte was (want, er lag toch al een plan) en er bestonden twijfels over het belang dat nauw betrokken deelnemers nastreefden: eigen belang versus algemeen belang. Deelnemers hebben het als lastig ervaren om van die bestaande beelden los te komen, ondanks dat er binnen de werkgroepen duidelijkheid over bestond en het gesprek werd gevoerd over dubbele petten (zie hoofdstuk 4). Raadsleden geven tot slot aan dat de lange aanloopfase ook invloed op hen had: afhankelijk van hun ervaringen en betrokkenheid bij de aanloopfase van Doe Maarn Mee hadden ze andere verwachtingen voor het co-creatietraject. Sommige raadsleden hadden hoge verwachtingen, waar anderen sceptischer waren of zelfs wantrouwend over de intenties om te kiezen voor co-creatie.

“De voorgeschiedenis met de Perimetergroep heeft het co-creatieproces op scherp gezet. Dat was een goedbedoeld initiatief, dat echter geheel uit de hand liep.”
Invuller online peiling

2.3 De lessen

Uit de evaluatiepunten hierboven volgen een aantal lessen voor de totstandkoming van een co-creatietraject die de gemeente kan meenemen in een toekomstig traject:

Les 1: Co-creëren bij een complex onderwerp kan. Wees je dan wel bewust van het feit dat niet iedereen intensief betrokken zal zijn, heb extra aandacht voor de manier waarop je het onderwerp tijdens het traject toegankelijk maakt en houdt oog voor belanghebbenden die een minder actieve rol hebben in het co-creatieproces.

Les 2: Zorg dat bij de start van een co-creatietraject alle betrokken partijen een gedeeld beeld hebben over wat co-creatie is, wat de ambitie en het verwachte resultaat is, waar de deelnemers wel en niet over kunnen meedenken en -beslissen en wat de rol en betrokkenheid van de gemeenteraad is.

Les 3: Markeer expliciet de daadwerkelijke start van co-creatie door afspraken te maken die gaan over het voorliggende proces. Dit is zeker belangrijk bij trajecten met een lange aanloop. Bepaal of gemaakte afspraken in het verleden nog steeds opgaan en hoe het co-creatieproces zich verhoudt tot dat wat is voorgevallen. Een uitgebreide issue-analyse kan helpen om bestaande sentimenten waar men mee te maken krijgt in kaart te brengen en er een antwoord op te formuleren.

3. Kaders Doe Maarn Mee

In dit hoofdstuk kijken we naar de kaders die golden voor Doe Maarn Mee. De reden dat we de kaders apart behandelen, en niet als onderdeel van de totstandkoming (hoofdstuk 2), is omdat de kaders door betrokkenen regelmatig nadrukkelijk benoemd werden als een belangrijk element in het verloop van Doe Maarn Mee. In dit hoofdstuk kijken we eerst wat de kaders feitelijk waren en hoe daar mee omgegaan werd, vervolgens welke evaluatie deelnemers aan dit onderdeel geven en tot slot welke lessen hieruit te halen zijn voor toekomstige co-creatietrajecten.

3.1 De feiten

Bij de start van Doe Maarn Mee heeft de gemeenteraad kaders meegegeven voor het co-creatietraject. Deze kaders stellen voorwaarden aan het proces en dan specifiek aan de participatie, de doorlooptijd en het commitment van deelnemers aan gestelde kaders. Daarnaast stellen deze kaders voorwaarden voor het Masterplan, het resultaat van het co-creatietraject. Dat gaat dan om voorwaarden rondom bijvoorbeeld parkeren, woningbouw, scholen en financiën. De volledige kaders zijn in bijlage 5 te vinden. De kaders die de gemeenteraad Doe Maarn Mee heeft meegegeven, waren al opgesteld voor het co-creatietraject van de Perimetergroep. Voor Doe Maarn Mee bleven die kaders hetzelfde. De inwoners van Maarn en Maarsbergen hebben zelf ook een kader voor de co-creatie opgesteld, zie bijlage 6. Daar gaven ze de volgende redenatie bij: "Omdat een co-creatieproces is gebaseerd op gelijkwaardigheid, zijn wij van mening dat ook de inwoners van Maarn en Maarsbergen en hun organisaties helderheid dienen te verschaffen over de kaders die vanuit de dorpen aan het proces gesteld worden."

In de *Route naar het Masterplan* werd ruimte gegeven om gedurende het co-creatietraject af te wijken van de vastgestelde kaders: "Als bepaalde kaders knellen, en/of er conflicten ontstaan, dan dient gekeken te worden hoe de kaders kunnen worden aangepast. Dat verloopt als het goed is langs deze lijnen: betrokkenen in het co-creatieproces identificeren knellende kaders; iedereen in het co-creatieproces helpt de betrokkene van de organisatie wiens kaders knellen om te komen tot een voorstel voor bijgestelde kaders; de betrokkene van de organisatie wiens kaders knellen, neemt dit voorstel mee naar de eigen organisatie en probeert daar akkoord te krijgen op die bijgestelde kaders. Dit verloopt via de binnen die organisatie geldende procedures. Dit geldt dus ook voor de kaders die de gemeenteraad heeft gesteld. Betrokken medewerkers van de gemeente nemen eventuele voorstellen voor wijzigingen van de gemeentelijke kaders mee en zorgen dat die via de wethouder worden voorgelegd aan de gemeenteraad."

In de praktijk is er bij het uiteindelijke Masterplan niet afgeweken van de inhoudelijke kaders van de gemeenteraad. Op verzoek van het college gaf de raad langer de tijd, tot 1 juni 2022, om het voorkeursscenario definitief te maken. Nadat het Masterplan in de gemeenteraad is behandeld en het college aan de slag ging met de verdere uitwerking van het plan rondom de dorpsvoorzieningen, gaf de gemeenteraad toestemming om van het financiële kader af te wijken.

3.2 De evaluatie

In de gesprekken die we gevoerd hebben, de bestudeerde documenten en de peiling onder deelnemers komen twee evaluatiepunten terug rondom de kaders van Doe Maarn Mee: de gezamenlijkheid van de kaders en de flexibiliteit van de kaders.

3.2.1 Gezamenlijkheid kaders

Doe Maarn Mee was een co-creatietraject, wat betekent dat de deelnemers gelijkwaardig zijn. De kaders werden echter alleen door de gemeenteraad bepaald. Daar zit een spanningsveld in, wat blijkt uit het feit dat de inwoners van Maarn en Maarsbergen zelf ook een kader hebben opgesteld. Daarin benoemen inwoners dat zij dat kader meegeven, omdat een co-creatieproces is gebaseerd op gelijkwaardigheid en dat dat ook wat voor de kaders betekent. Ook uit de gesprekken met deelnemers komt naar voren dat voor sommigen de van bovenop opgelegde kaders schuurden met de gelijkwaardigheid. Sommige deelnemers zijn van mening dat door het eenzijdig opleggen van kaders geen gelijkwaardigheid bestaat. Het gevoel van eenzijdig opgelegde kaders, is waarschijnlijk versterkt doordat de raad de kaders al in 2019 heeft opgesteld en daarna niet meer gewijzigd heeft. De deelnemers van Doe Maarn Mee kregen dus te maken met al vastgestelde kaders waar zij zelf geen invloed op hadden. Overigens zijn er ook deelnemers die begrip hebben voor de opgelegde kaders en het feit dat deze zijn opgesteld door de gemeenteraad als onderdeel van een democratisch proces.

3.2.2 Strakheid en flexibiliteit kaders

In de gesprekken gaven meerdere deelnemers van Doe Maarn Mee aan dat de kaders die voor het Masterplan waren vastgesteld veel te strak waren, en dat de co-creatiegroep zich in bochten moest wringen om in de plannen die zij vormde toch aan die kaders te voldoen. Dat de kaders uiteindelijk toch aangepast konden worden toen de verdere uitwerking van de planvorming weer bij het college kwam, leidde tot frustratie bij deelnemers. Tegelijkertijd blijkt uit paragraaf 3.1 dat in de *Route naar het Masterplan* wel een plan was gemaakt voor het geval de kaders gedurende het proces zouden knellen: dan zou een wijziging aan de gemeenteraad worden voorgelegd via de betrokken gemeentemedewerkers in de co-creatiegroep en de wethouder. In de gesprekken en inwonersconsultatie steken sommige Doe Maarn Mee-deelnemers dan ook de hand in eigen boezem: ze hadden zelf de stap naar de gemeente kunnen maken over de (te) strakke kaders. Anderzijds is de strakheid van de kaders wel een keer aangekaart bij het college, maar is dat niet bij de raad terechtgekomen. Verder geven deelnemers aan dat het ook lastig en spannend kan zijn om aan te kaarten dat de kaders knellen. Wat daarbij wellicht had kunnen helpen, was als de afspraken over de aanpassing van de kaders onderdeel waren geweest van de kaders zelf, waar de gemeenteraad dan ook aan gecommitteerd zou zijn. Overigens noemen sommige deelnemers ook een positieve kant aan die strakke kaders: het was voor deelnemers een uitdaging om een plan te maken dat paste binnen de strakke kaders. Dit dwong hen om creatief te zoeken naar oplossingen. Gevraagd naar de reflectie van de gemeenteraad op de kaders, benoemen sommige raadsleden dat de kaders juist ook breed waren: de kaders waren duidelijk waar het ging om financiën en ruimtelijke aspecten. Inhoudelijk waren ze juist heel breed, aangezien niet gelimiteerd was welke voorzieningen precies een plek moesten krijgen en met welke omvang. De raadsleden herkennen daarbij wel dat toen de kaders knelden voor deelnemers van Doe Maarn Mee, het gesprek daarover in de raad niet gevoerd is. De kaders zijn inhoudelijk niet aangepast gedurende het proces van Doe Maarn Mee. De kaders zijn alleen tijdens het proces verruimd rond tijd. Na de presentatie van het Masterplan mocht het college bij de verdere planuitwerking van het financiële kader afwijken.

“Doe Maarn Mee had de gemeente veel eerder moeten informeren dat de opdracht binnen de kaders niet uitgevoerd had kunnen worden.”

Invuller online peiling

3.3 De lessen

Uit de evaluatiepunten hierboven volgen twee lessen rondom kaders die de gemeente kan meenemen in toekomstige co-creatietrajecten:

- Les 1: Ga bij de start van een co-creatietraject met de deelnemers aan de co-creatiegroep en de gemeenteraad in gesprek over de kaders. Kijk daarbij of de kaders gezamenlijk opgesteld kunnen worden. Ook als de gemeenteraad de kaders bepaalt, kunnen zo punten vanuit de co-creatiegroep meegenomen worden. Verder ontstaat zo aan de voorkant het gesprek over de kaders en de implicaties daarvan. Staan de kaders voorafgaand aan een co-creatietraject al vast? Bespreek dan alsnog bij de start de kaders, zodat deelnemers vanuit een gedeelde set van spelregels verder werken.
- Les 2: Maak afspraken over de mogelijkheid van het wijzigen van kaders gedurende het co-creatieproces en maak die afspraken onderdeel van de kaders zelf waaraan elk van de betrokken partijen en de uiteindelijke beslisser (in dit geval de gemeenteraad) zich committeert.

4. Verloop Doe Maarn Mee

In dit hoofdstuk kijken we naar hoe Doe Maarn Mee verlopen is, dus naar het co-creatieproces zelf. We kijken daarbij eerst hoe het co-creatieproces feitelijk gegaan is, vervolgens welke evaluatie deelnemers aan onderdelen van het verloop geven en tot slot welke lessen hieruit te halen zijn voor toekomstige co-creatietrajecten.

4.1 De feiten

Het co-creatieproces had drie fases: een fase waarin gewerkt werd naar een gedeelde ambitie (fase A), een fase waarin mogelijke plannen werden gemaakt (fase B) en een fase waarin een concreet voorstel werd gemaakt (fase C). In deze paragraaf beschrijven we wat er in de drie fases gebeurde, in hoeverre de co-creatie volgens planning verlopen is en hoe de procesregie geregeld was.

4.1.1 Fases

In het co-creatietraject zijn de volgende fases doorlopen:

Fase A: Naar gedeelde ambitie (juni 2021)

In deze fase werden zo veel mogelijk mensen in Maarn en Maarsbergen geactiveerd voor en geïnformeerd over het co-creatietraject. Tijdens een digitale themaweek konden inwoners hun mening en dromen delen via online vragenlijsten. Elke dag stond een thema centraal dat belangrijk was voor het ontwikkelen van de voorzieningen. Zo konden inwoners meedenken over de thema's: sport, cultuur & vrije tijd, wonen en groen. Het thema scholen/kinderopvang was niet expliciet onderscheiden. Scholen en opvangorganisaties waren aangehaakt om inbreng op dit thema te leveren, op basis van het continue onderzoek dat zij deden onder hun achterban.

Fase B: Naar mogelijke plannen (september 2021)

In deze fase namen bewoners, ambtenaren en betrokkenen van een aantal organisaties plaats in werkgroepen op vier thema's (sport, cultuur & vrije tijd, wonen en groen). In totaal waren er 55 deelnemers. Elke werkgroep formuleerde in vier bijeenkomsten uitgangspunten op het thema. In een slotbijeenkomst werden de uitgangspunten aan elkaar gepresenteerd. De geformuleerde uitgangspunten zijn met een vragenlijst voorgelegd aan de inwoners van Maarn en Maarsbergen, met als resultaat een ranking van uitgangspunten per thema.

Fase C: Naar een concreet voorstel (oktober t/m december 2021)

Het doel van deze fase was om tot een scenario te komen voor toekomstige dorpsvoorzieningen en woningbouw in Maarn. In één werkgroep 'scenario's' gingen inwoners en ambtenaren samen aan de slag op basis van de uitgangspunten uit fase B. Mensen uit fase B werden gevraagd voor de scenariowerkgroepen en mensen konden zich ook via de website aanmelden voor een werkgroep.

De werkgroep bedacht en rekende drie scenario's door: het scenario Alles op het Trompplein, het scenario Alles op de Planetenbaan en het scenario Spreiding. In vier focusgroepen werden de scenario's op specifieke thema's uitgewerkt. Dit waren de focusgroepen:

1. Ruimtelijk, verkeer en parkeren
2. Financiën en exploitatie
3. Governance
4. Stakeholders

Daarnaast zaten in deze fase de volgende participatiemogelijkheden voor inwoners en organisaties die niet in de werkgroepen zaten:

- Informatiepunt bij de Twee Marken, waar mensen informatie over de scenario's konden vinden en ideeën konden achterlaten;
- Gespreks- en informatieavond over scenario's voor stakeholders (gebruikers);
- Gespreks- en informatieavond over scenario's voor omwonenden en belangenverenigingen;
- Gespreks- en informatieavond over scenario's voor alle andere geïnteresseerden.

Doe Maarn Mee bood uiteindelijk eind september 2022 het definitieve Masterplan aan de gemeenteraad aan. De co-creatiegroep gaf daarbij als voorkeursscenario het scenario Spreiding mee, waarbij de voorzieningen verspreid worden over het dorp in de clusters scholen/kinderopvang en dorpshuis/sporthal. Als afsluiting presenteerde de werkgroep het Masterplan aan ruim 200 bewoners van Maarn en Maarsbergen.

4.1.2 Planning

Het co-creatieproces heeft uiteindelijk een half jaar langer geduurd dan gepland. Eigenlijk had er in maart 2022 een Masterplan moeten zijn, maar het werd al snel in het proces duidelijk dat dit niet ging lukken. Corona en de complexiteit van de opgave lagen daaraan ten grondslag. In december 2021 heeft Doe Maarn Mee uitstel gevraagd aan de gemeenteraad. De raad heeft uitstel verleend tot 1 juni 2022. Op die datum heeft de co-creatiegroep een eerste versie van het Masterplan ingeleverd. De gemeenteraad heeft vervolgens uitstel verleend tot eind september 2022 voor het inleveren van het definitieve plan. Het Masterplan is toen ook opgeleverd.

4.1.3 Regie

De procesregie lag in handen van het externe adviesbureau Urban Sync. De gemeente had dit bureau ingeschakeld. Het contract van Urban Sync liep echter in maart 2022 af, de oorspronkelijke opleverdatum van het definitieve Masterplan. Een inwoner heeft voor het laatste halfjaar de procesregie overgenomen van Urban Sync.

4.2 De evaluatie

In de gesprekken die we gevoerd hebben, de bestudeerde documenten en de peiling onder deelnemers, komen zeven evaluatiepunten terug rondom het verloop van Doe Maarn Mee: de rollen van de gemeente, het algemeen belang versus het persoonlijk belang, de procesregie, de stakeholders, belanghebbenden buiten de co-creatiegroep, de gemeenteraad betrekken en de rol van college. Bij de evaluatiepunten hoort nog wel een belangrijke kanttekening: Doe Maarn Mee vond in coronatijd plaats. Verschillende gespreksdeelnemers geven aan dat dit het verloop van Doe Maarn Mee ook lastiger gemaakt heeft.

4.2.1 Rollen gemeente

De gemeente was vanuit verschillende rollen bij het co-creatietraject betrokken. De gemeenteraad stelde de kaders voor het co-creatietraject vast en was verantwoordelijk voor de uiteindelijke beslissing, het college was inhoudelijk betrokken bij het co-creatietraject en verantwoordelijk voor de uitvoer van het uiteindelijk gekozen plan, en ambtenaren tot slot waren als inhoudelijk experts betrokken bij het co-creatietraject. In meerdere gesprekken kwam terug dat vooral de dubbele pet die ambtenaren op hebben spanning kon geven: de ambtenaren zijn uitvoerder en vertegenwoordiger van gemeentebestuur, terwijl ze in een co-creatietraject ook expert zijn op een onderwerp. Uit gesprekken blijkt dat sommige ambtenaren deze dubbele rol goed wisten te vervullen, terwijl het voor andere lastiger was. Ambtenaren waarbij het goed ging, waren eerlijk over de verschillende belangen die ze hadden. Ze gaven bij het bespreken van onderwerpen aan hoe ze iets vanuit hun rol als

vertegenwoordiger van het gemeentebestuur zagen en hoe ze een onderwerp zagen vanuit hun rol als inhoudelijk expert.

“De co-creatie verliep met de deelnemers in de verschillende fases heel plezierig en ook gelijkwaardig met de deelnemende ambtenaren.”

Invuller online peiling

4.2.2 Algemeen belang versus persoonlijk belang

Inwoners en niet-gemeentelijke partijen zijn vaak vanuit een bepaald belang bij een co-creatietraject betrokken. Het hebben van een persoonlijk belang valt niet te voorkomen en is vaak reden om betrokken te raken. In de open antwoorden van de online peiling komt echter terug dat een aantal invullers het idee had dat de deelnemers van de co-creatiegroep hun persoonlijke belang boven het algemeen belang lieten gaan. Leden van de co-creatiegroep zelf zien dit anders: aan het begin zijn de rollen en de belangen van de deelnemers open besproken en dat maakte het voor hen in het vervolg van het proces ook makkelijker om elkaar aan te spreken wanneer de persoonlijke belangen de overhand nemen over het algemeen belang.

“Ik vond het moeilijk bij dit proces dat veel bewoners puur gingen voor hun eigen belang en niet voor het algemene belang. Als de belangen duidelijk zo verschillend liggen, en er geen wil is om over de eigen schaduw heen te springen, vrees ik dat co-creatie niet werkt.”

Invuller online peiling

4.2.3 Procesregie

In de gevoerde gesprekken kwam meerdere keren het belang van een externe, onafhankelijke, ervaren procesregisseur terug. Voor Doe Maarn Mee had de gemeente adviesbureau Urban Sync ingeschakeld. Na het aflopen van hun contract heeft een inwoner het laatste halfjaar van het traject de procesregie gedaan. Gespreksdeelnemers hebben wisselende ervaringen met de verschillende procesregisseurs, zowel positief als minder positief. Alle gesprekspartners benadrukken dat het geholpen had om het hele proces één procesregisseur te hebben die het vertrouwen had van de hele co-creatiegroep. Volgens onze gespreksdeelnemers is procesregie nodig om bijeenkomsten in goede banen te leiden, te zorgen dat het proces goed loopt en de juiste stappen op het juiste moment worden gezet. Bijvoorbeeld een stakeholderanalyse. Een (onafhankelijk) gespreksleider is daarnaast de aangewezen persoon om het proces en de spelregels te bewaken. En, kan ook (kritische) partijen met elkaar om tafel brengen.

4.2.4 Stakeholders in beeld brengen

Bij de start van Doe Maarn Mee zijn de belangrijkste stakeholders van tevoren in kaart gebracht en benaderd. Dat is een element waarvan gespreksdeelnemers aangaven dat het goed is om dat in een volgende co-creatie te behouden en daar voldoende, of meer, tijd voor te maken. Eén groep bleek uiteindelijk wel onvoldoende aangehaakt te zijn: de bewoners van de Planetenbaan. Dit was een belangrijke stakeholder voor het co-creatieproces, omdat voorzieningen ook daar terecht zouden kunnen komen. In het uiteindelijke voorkeursscenario van Doe Maarn Mee zouden de basisscholen en kinderopvang naar de Planetenbaan verhuizen. De Planetenbaan was niet vertegenwoordigd in de co-creatiegroep en was uiteindelijk de groep die de meeste weerstand had tegen het voorkeursscenario van Doe Maarn Mee. Gespreksdeelnemers geven aan dat de stakeholders in het begin beter in kaart gebracht en direct benaderd hadden moeten worden. Gedurende het verloop van Doe Maarn Mee is

dat alsnog gebeurd en zijn stakeholders, zoals omwonenden, ook aangehaakt. Dat verliep lastiger in het geval van de Planetenbaan, omdat zij niet georganiseerd waren en er geen directe contactpersoon was.

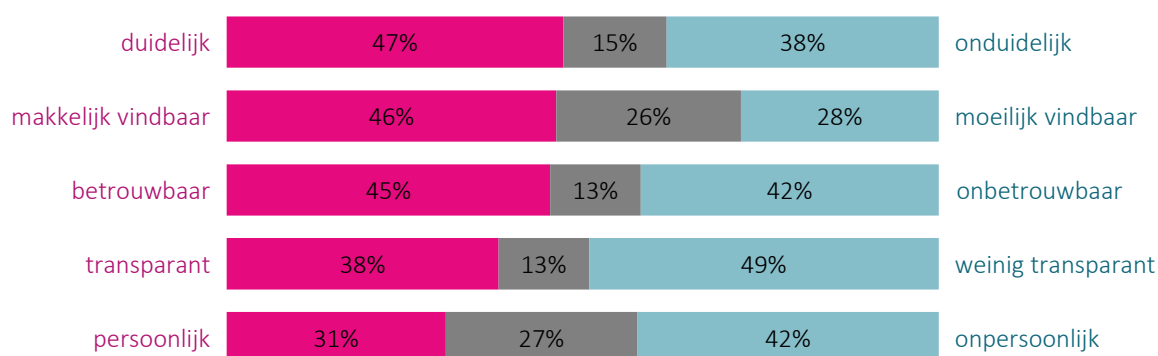
“De bewoners waar het om gaat moeten eerder geïnformeerd worden. De Planetenbaan was nu erg laat betrokken.”

Invuller online peiling

4.2.5 Belanghebbenden buiten co-creatiegroep betrekken

Naast het in beeld brengen van relevante stakeholders, is het belangrijk om alle belanghebbenden buiten de co-creatiegroep ook tijdig en duidelijk te betrekken bij het proces. In de antwoorden op de open vragen van de online peiling, valt het op hoe vaak invullers aangeven dat dit bij Doe Maarn Mee volgens hen niet het geval was. Een aantal invullers vindt dat zij te laat betrokken zijn en dat ook onduidelijk was hoe en wanneer ze geïnformeerd werden en konden meedenken. Dit komt ook terug in de antwoorden op de vragen over de communicatie in de peiling. Daaruit blijkt dat iets minder dan de helft van de invullers de communicatie over Doe Maarn Mee duidelijk en makkelijk vindbaar vond. Invullers zijn verdeeld over hoe betrouwbaar ze de communicatie vonden: 25 invullers vonden de communicatie betrouwbaar, terwijl 23 het juist als onbetrouwbaar ervoeren. Daarnaast bleek ook dat 21 invullers de communicatie over Doe Maarn Mee als niet transparant ervoeren (zie figuur hieronder).

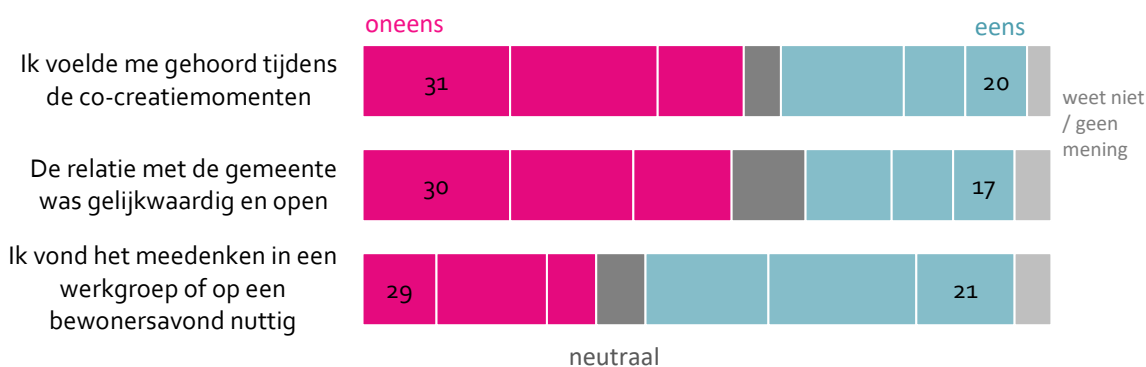
Hoe vond u de communicatie over Doe Maarn Mee? (slider, 5 punts)

De ervaring van te laat en onduidelijk betrokken worden, en de eerdergenoemde ervaring dat het persoonlijk belang van deelnemers boven het eigenbelang kon gaan (zie paragraaf 4.2.2), kan ook de resultaten van een aantal andere stellingen in de peiling verklaren. Meer dan de helft van de invullers voelde zich in meerdere of mindere mate niet gehoord tijdens de co-creatiemomenten. Meer dan de helft van de invullers vond het meedenken in een werkgroep of bewonersavond dan wel weer in meerdere of mindere mate nuttig (zie figuur hieronder).

Wat vindt u? (slidervraag, 7 punts)

Co-creatiegroepleden geven aan dat er wel pogingen zijn gedaan om onvoldoende aangehaakte groepen alsnog aangehaakt te krijgen, maar dat er weinig bereidheid was om mee te doen. Een oplossing die hiervoor gesuggereerd werd, is om dan op zoek te gaan naar een aanspreekpunt binnen die groep, om de groep alsnog op de hoogte te kunnen houden van ontwikkelingen en momenten waarop zij input kunnen leveren.

"Er was in de eerste fase geen communicatie met bewoners. Ik woon aan één van de scenario's en kwam er bij toeval achter dat Doe Maarn Mee een bewonersavond had. Graag de volgende keer gewoon via een flyer informeren. Dat kost geld, maar neemt een hoop zorgen/onzekerheid weg."
Invuller online peiling

4.2.6 Gemeenteraad aanhaken

Meerdere gespreksdeelnemers gaven aan dat de gemeenteraad meer/beter meegenomen had kunnen worden in het proces en vooral ook de inhoud van Doe Maarn Mee, dan nu gedaan is. Zoals in paragraaf 2.2.1 aangegeven, ging Doe Maarn Mee over een inhoudelijk complex onderwerp en had het kunnen helpen om de raad beter mee te nemen in de inhoud, bijvoorbeeld in de afwegingen die gemaakt worden en de knelpunten die daarin zitten. En zoals in paragraaf 2.2.2 beschreven, leek de gemeenteraad ook niet voldoende meegenomen te zijn in wat co-creatie precies is en wat het van hen vraagt, en wisselde de raad bovendien gedurende het co-creatietraject. Als de raad meer was meegenomen in het proces en de inhoud van Doe Maarn Mee, had dat hem meer zicht kunnen geven op hoe een co-creatieproces in de praktijk gaat, hoe een uiteindelijke beslissing daarbinnen tot stand komt en hoe de raad dat kan meenemen in de verdere besluitvorming. Een aantal deelnemers vraagt zich in gesprekken ook af of de raadsleden het uiteindelijke plan goed konden doorgronden. Daaraan lagen namelijk verschillende afwegingen en keuzes ten grondslag, wat het voorstel complex maakt. Gesprekspartners geven aan dat het beter betrekken van de gemeenteraad ook tot een andere uitkomst van de besluitvorming had kunnen leiden. Sommige deelnemers denken dat toen bij de uiteindelijke besluitvorming een groep inwoners zich afzette tegen het voorkeursscenario, er bij de raad het idee ontstond dat er mogelijk onvoldoende draagvlak was voor dat scenario. Als de raad beter meegenomen was in inhoud en proces, zo denken deelnemers, had hij de weerstand kunnen wegen binnen die inhoud en dat proces. Gesproken raadsleden geven aan dat ze voor hun uiteindelijke besluit de verschillende opties tegen elkaar afgewogen hebben en op basis daarvan hun besluit hebben gemaakt; de keuze werd dus niet op basis van de weerstand gemaakt. Raadsleden voelden zich goed op de hoogte van het verloop van de fases van Doe Maarn Mee dankzij onder andere de website. Maar, zij zijn niet meegenomen in de afwegingen en keuzes die er tijdens de verschillende fases van Doe Maarn Mee gemaakt zijn en de mogelijke dilemma's die speelden. In plaats daarvan ontvingen ze direct

het eindrapport, waar ze een keuze over moesten maken. De afweging was complex en het gesprek daarover werd hoofdzakelijk binnen de fracties gevoerd. Daardoor is het voor de deelnemers van Doe Maarn Mee wellicht ook minder goed navolgbaar geweest hoe de raad uiteindelijk zijn keuze gemaakt heeft.

4.2.7 Rol van college

Tot slot geven gespreksdeelnemers aan dat niet alleen de raad, maar ook het college niet heel nauw betrokken was op het co-creatietraject. Aan de ene kant kan dat gezien worden als een teken van vertrouwen in de co-creatiegroep, aan de andere kant kan het er ook toe leiden dat het college niet zijn rol pakt op een moment dat het wel behulpzaam zou kunnen zijn. Bijvoorbeeld als het gaat over het aanhaken van de gemeenteraad bij het proces, inhoud en knellende kaders. Een ander voorbeeld dat gespreksdeelnemers aanhalen, is de frictie die er ontstond tussen bewoners en de co-creatiegroep. Het college had een bemiddelende rol kunnen spelen tussen die twee groepen.

4.3 De lessen

Les 1: Zorg dat aan het begin van het traject ieders rol en belangen duidelijk zijn, bespreek de dilemma's die hier mogelijk uit voort kunnen komen en hoe je met die dilemma's omgaat. Heb daarbij in het bijzonder aandacht voor:

- de verschillende rollen van de gemeente
- de dubbele pet van ambtenaren
- het spanningsveld tussen het algemeen belang en het individuele belang van deelnemers.

Les 2: Beleg de procesregie bij een onafhankelijke, ervaren partij die draagvlak heeft onder de co-creatiegroep en die het hele co-creatietraject betrokken blijft. Bouw tussentijdse momenten in waarop de procesregisseur en de deelnemers met elkaar om tafel gaan om het proces te evalueren: Hoe zit iedereen aan tafel; is er nog vertrouwen? Passen de afspraken en het procesontwerp nog? Is er iets anders of extra nodig?

Les 3: Breng alle stakeholders en betrokkenen vooraf in beeld, benader hen actief om aan te sluiten bij het co-creatietraject, zorg dat zij minimaal op de hoogte zijn van de fases van het proces en op welke momenten zij geïnformeerd worden en input kunnen leveren, en vind een aanspreekpunt binnen een groep belanghebbenden die onvoldoende aangehaakt is.

Les 4: Communiceer regelmatig naar de gemeenteraad over het co-creatieproces en kijk daarbij of de raad niet alleen meegenomen kan worden in het verloop, maar ook in afwegingen, keuzes en dilemma's die in het traject spelen. Het college heeft een belangrijke rol in het informeren van de raad. Andersom helpt het ook als de raad bij de deelnemers van het co-creatietraject goed meeneemt in de afwegingen die gemaakt worden om tot de uiteindelijke keuze te komen. Bijvoorbeeld door de inhoudelijke afweging te doen in een openbare raadsvergadering.

Les 5: Denk na over de rol die het college kan spelen in een co-creatietraject. Bestuurders kunnen een brugfunctie vervullen tussen de co-creatiegroep en de gemeenteraad, bijvoorbeeld door de gemeenteraad op tijd te informeren en andersom ook signalen richting de co-creatiegroep door te geven als de raad niet goed aangehaakt is of er vragen leven. Daarnaast kan het college ook een rol spelen als dat helpend is voor het verloop van het co-creatieproces, bijvoorbeeld bemiddeling wanneer er frictie tussen bepaalde belanghebbenden is.

5. Einde en nafase Doe Maarn Mee

In dit hoofdstuk kijken we naar het einde en de nafase van Doe Maarn Mee. We kijken daarbij eerst naar de feiten rondom het einde en de nafase van Doe Maarn Mee, vervolgens welke evaluatie deelnemers het einde van Doe Maarn Mee en de nafase geven en tot slot welke lessen hieruit te halen zijn voor toekomstige co-creatietrajecten.

5.1 De feiten

De gemeenteraad heeft in september 2022 het Masterplan van de co-creatiegroep ontvangen, met als voorkeursscenario het Spreidingscenario. Kritiek op deze voorkeur klonk vooral van bewoners van de Planetenbaan. In het voorkeursscenario zouden beide basisscholen en de kinderopvang naar de Planetenbaan verhuizen. Het dorps huis en de sporthal blijven op het Trompplein. Op de Breeschotenlaan en het Trompplein komt ruimte voor woningbouw.

De gemeenteraad heeft bij de besluitvorming in februari 2023 het college gevraagd om twee toekomstscenario's verder uit te werken, inclusief knelpunten die al bij deze scenario's geconstateerd waren. Het ging om het voorkeursscenario van Doe Maarn Mee en een scenario waarbij de scholen op de huidige locatie blijven. In de praktijk betekende dit dat alle dorpsvoorzieningen op de huidige locatie zouden blijven. De besluitvorming in de gemeenteraad in februari 2023 was het officiële eindpunt van het co-creatieproces.

Het college heeft de twee scenario's en bijbehorende knelpunten uitgewerkt. Daarvoor heeft de gemeente in juni 2023 nog een bewonersavond georganiseerd om tips en adviezen op de twee scenario's op te halen. Tijdens een beeldvormende vergadering in oktober 2023 konden bewoners en belanghebbenden hun mening delen. Op 9 november 2023 koos de gemeenteraad voor het scenario waarbij de huidige scholen niet verhuizen en alle voorzieningen dus op dezelfde plek blijven. Daarmee koos de gemeente dus niet voor het voorkeursscenario van Doe Maarn Mee. Het college was wel meegegaan in het voorkeursscenario van de co-creatiegroep.

Het college is momenteel bezig met de uitwerking van het plan rondom de voorzieningen. De co-creatiegroep heeft geen rol in dit proces. Wel neemt de gemeente de informatie en aandachtspunten uit het Masterplan van Doe Maarn Mee mee in haar planvorming en de uitwerking van de dorpsvoorzieningen.

De Route naar Masterplan Doe Maarn Mee omvat tot slot nog een Fase D. In deze fase wordt het plan, dat in co-creatie is gemaakt, voorgelegd aan de markt en uitgevoerd. Hoewel deze fase expliciet geen onderdeel meer is van de co-creatie, staan twee aanbevelingen vermeld, waarmee ook in deze recht kan worden gedaan aan de co-creatie. Namelijk om (1) inwoners te betrekken bij de uitwerking van plannen en de bouwfase en (2) helder te communiceren over de uitvoering van plannen.

5.2 De evaluatie

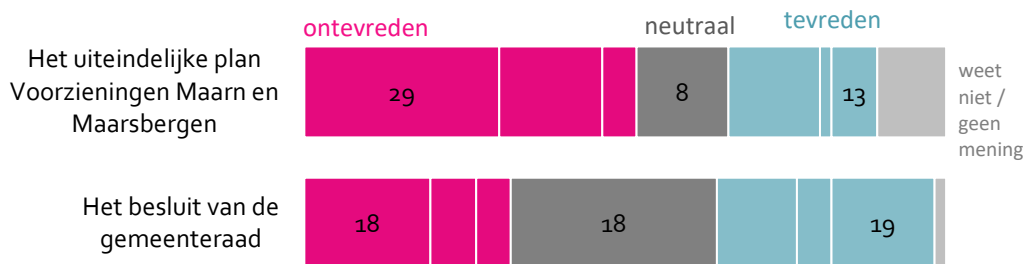
In de gesprekken die we gevoerd hebben, de documenten en de peiling onder deelnemers, komen vier evaluatiepunten terug rondom het einde en de nafase van Doe Maarn Mee: het plaatsvinden van de besluitvorming buiten de co-creatiegroep, de rol van de gemeenteraad, onduidelijkheid over opvolging besluitvorming en de rol van de co-creatiegroep na de besluitvorming.

5.2.1 Besluitvorming buiten de co-creatiegroep

In de online peiling was meer dan de helft van de invullers ontevreden met het uiteindelijke plan (29 invullers), waarvan een deel zelfs heel ontevreden. Over het besluit van de gemeenteraad zijn de meningen verdeeld: 18 mensen zijn ontevreden, 18 neutraal en 19 tevreden (zie figuur hieronder). De uiteindelijke beslissing over de toekomst van de dorpsvoorzieningen in Maarn en Maarsbergen lag bij de gemeenteraad. De raad koos voor een ander plan dan wat de co-creatiegroep had voorgesteld. Dit heeft wellicht bijgedragen aan het feit dat een groot deel van de invullers ontevreden was over het uiteindelijke plan. Anderzijds bestaat de kans dat de onvrede over het uiteindelijke plan ervoor heeft gezorgd dat een deel van de invullers tevreden is het met het besluit van de gemeenteraad om niet voor het plan te kiezen zoals voorgesteld door de co-creatiegroep.

Hoe tevreden bent u met...? (slidervraag, 7 punts)

In gesprekken en in de online peiling geven deelnemers aan teleurgesteld te zijn dat de gemeenteraad voor een andere optie koos dan het voorkeursscenario van Doe Maarn Mee. Deelnemers stellen daarbij dat het feit dat de gemeenteraad uiteindelijk alleen de beslissing maakt, schuurt met het feit dat de deelnemers aan een co-creatie gelijkwaardig zijn. Dit kan ook verklaren waarom meer dan de helft van de invullers van de online peiling aangeeft dat er geen of een weinig gelijkwaardige relatie met de gemeente was. Sommige gesprekspartners concluderen dat de beslissing aan het einde van een co-creatietraject ook in co-creatie gemaakt zou moeten worden. Andere gesprekspartners hebben begrip voor het feit dat het uiteindelijke besluit wordt genomen in de raad.

“De voorkeur van B&W kwam overeen met het plan van DMM,¹ zij het met veel meer financiële ruimte. De raad legde dit naast zich neer en koos voor het meest simpele plan (...). Dat hadden we met het DMM-team na een avond brainstormen ook wel kunnen bedenken. Op deze manier zijn de resultaten van een co-creatieproces nihil, terwijl er door een aantal mensen vele honderden uren belangeloos zijn geïnvesteerd.”

Invuller online peiling

Gesprekspartners die nauw betrokken waren bij Doe Maarn Mee en er dus veel tijd in hebben gestoken, voelen zich na het besluit van de raad niet serieus genomen. Voor hun gevoel heeft de raad te makkelijk het plan van de co-creatiegroep naast zich neergelegd, omdat er te weinig draagvlak voor zou zijn; blijkt uit het tumult dat ontstond bij de Planetenbaan. Dit raakt ook aan het punt bij paragraaf 4.2.6. De gemeenteraad aanhaken. Los van het afwijkende besluit, hadden deelnemers graag gezien dat raadsleden zich meer verdiept hadden in het voorliggende Masterplan. De behandeling in de raad deed nu geen recht aan de vele inspanningen die zij hebben geleverd binnen Doe Maarn Mee.

¹ De afkorting DMM staat hier voor 'Doe Maarn Mee'.

5.2.2 Rol gemeenteraad

Zoals ook al in aangegeven in paragraaf 2.2.3, was de rol van de gemeenteraad in het keuzeproses (namelijk: de uiteindelijke beslissing maken) ook niet voor iedereen duidelijk. Voor 23 invullers was deze niet duidelijk, voor 26 wel (4 invullers beantwoordden deze vraag als neutraal, en 3 wisten het niet/hadden geen mening).

5.2.3 Opvolging besluitvorming

Na het besluit van de gemeenteraad over het Masterplan van Doe Maarn Mee in februari 2023, was het co-creatietraject afgerond en kwamen de planvorming, uitvoering en communicatie rondom de dorpsvoorzieningen weer bij de gemeente te liggen. In de deelnemersconsultatie geeft meer dan de helft van de invullers aan dat de terugkoppeling, vervolgstappen en besluiten (deels) niet duidelijk waren. Als we kijken naar de website van www.doemaarnmee.nl is de informatie over Fase C niet geactualiseerd en is ook niet te vinden voor welk scenario de gemeenteraad uiteindelijk gekozen heeft en wat dat scenario behelst. Op de gemeentelijke projectpagina 'Toekomstige dorpsvoorzieningen Maarn en Maarsbergen' staat dat in het eerste kwartaal van 2024 een update wordt gegeven over de stand van zaken, maar dat was in november 2024 nog niet gebeurd. In gesprekken met deelnemers en de online peiling komt ook terug dat het voor deze mensen onduidelijk is wat de status is van de dorpsvoorzieningen. Dit terwijl de deelnemers heel veel van hun tijd en energie gestoken hebben in de planvorming rondom de dorpsvoorzieningen én de gemeente in gesprekken zelf aangeeft dat input vanuit het Doe Maarn Mee-traject gebruikt wordt voor de verdere uitwerking van de dorpsvoorzieningen. En zelfs heeft geresulteerd in een beter plan. Ook de gesproken raadsleden vinden het onduidelijk wat de huidige status van de dorpsvoorzieningen is.

5.2.4 Rol co-creatiegroep na besluitvorming

De rol van de co-creatiegroep Doe Maarn Mee stopte op het moment van het raadsbesluit. Op dat moment nam de gemeente weer regie op het te ontwikkelen plan en hadden de betrokkenen bij Doe Maarn Mee geen rol meer. Terwijl zij inmiddels wel relevante kennis en expertise hebben opgebouwd over het onderwerp en de gemaakte afwegingen. Gespreksdeelnemers stellen dat die kennis en betrokkenheid ook van toegevoegde waarde kan zijn ná een co-creatietraject in de verdere uitwerking van de plannen. Bijvoorbeeld bij de uitwerking van plannen, zoals ook staat benoemd onder Fase D in de Route naar het Masterplan. Zoals in de vorige paragraaf staat, betreft de gemeente de resultaten van Doe Maarn Mee in de uitwerking van de plannen, maar is er verder vooralsnog geen betrokkenheid en is het plan nog niet aan de markt voorgelegd.

“Wat gaat er nu eigenlijk gebeuren? Al die moeite die is gedaan door zoveel mensen, al die tijd die erin is gestoken: wat blijft daarvan over? In hoeverre zijn de mensen van het eerste uur nog betrokken, nu de gemeente het verder heeft overgenomen?”

Invuller online peiling

5.3 De lessen

Les 1: Overweeg de keuze die uit een co-creatie komt bindend te maken, mits die aan de gestelde kaders voldoet; bespreek in ieder geval vooraf wat er met de uitkomsten van het co-creatietraject gebeurt en zorg dat dat voor iedereen duidelijk is.

Les 2: Blijf communiceren over de opvolging van de uitkomsten van een co-creatietraject, naar zowel inwoners als gemeenteraad. Ook als er even niets te melden valt. Laat weten dat de

gemeente nog bezig is om met de opbrengsten van Doe Maarn Mee een plan tot uitvoering te brengen. En laat weten wanneer mensen hier iets van kunnen horen of merken en zorg dan ook dat dat gebeurt.

Les 3: Kijk of de co-creatiegroep ook een rol kan hebben in de uitwerking van de plannen.

Les 4: Co-creëren is een intensief proces dat veel vraagt van deelnemers. In tijd, vaardigheden en ook dynamieken die ontstaan binnen een dorp. Waardeer de inspanningen die deelnemers doen, door het resultaat en de opvolging serieus te nemen. Ook als een afwijkend besluit volgt. Dat kan door vooraf afspraken te maken en vast te leggen in kaders over de manier waarop het eindresultaat doorwerkt. Hoe weegt het resultaat mee in het uiteindelijk besluit? Onder welke voorwaarden neemt de raad het resultaat over of wijken zij gemotiveerd af? Maak de belangenafweging toegankelijk voor alle betrokkenen in het debat in een openbare raadsvergadering.

6. Lessen voor toekomstige co-creatie- en participatieprocessen

Uit de vorige hoofdstukken komen een aantal lessen voor toekomstige co-creatieprocessen. Voor het overzicht zetten we alle lessen in dit hoofdstuk op een rij. Vervolgens maken we ook nog de vertaalslag naar lessen voor toekomstige participatieprocessen. Sommige lessen gelden namelijk alleen voor toekomstige co-creatietrajecten, maar veel ervan zijn ook te vertalen/veralgemeniseren naar lessen voor alle participatieprocessen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

6.1 Lessen voor toekomstige co-creatieprocessen

Lessen voor de start van een co-creatieproces:

- Les 1: Co-creëren bij een complex onderwerp kan. Wees je dan wel bewust van het feit dat niet iedereen intensief betrokken zal zijn, heb extra aandacht voor de manier waarop je het onderwerp tijdens het traject toegankelijk maakt en houdt oog voor belanghebbenden die een minder actieve rol hebben in het co-creatieproces.
- Les 2: Zorg dat bij de start van een co-creatietraject alle betrokken partijen een gedeeld beeld hebben over wat co-creatie is, wat de ambitie en het verwachte resultaat is, waar de deelnemers wel en niet over kunnen meedenken en -beslissen en wat de rol en betrokkenheid van de gemeenteraad is.
- Les 3: Markeer expliciet de daadwerkelijke start van co-creatie door afspraken te maken die gaan over het voorliggende proces. Dit is zeker belangrijk bij trajecten met een lange aanloop. Bepaal of gemaakte afspraken in het verleden nog steeds opgaan en hoe het co-creatieproces zich verhoudt tot dat wat is voorgevallen. Een uitgebreide issue-analyse kan helpen om bestaande sentimenten waar men mee te maken krijgt in kaart te brengen en er een antwoord op te formuleren.

Lessen voor de kaders van een co-creatieproces:

- Les 1: Ga bij de start van een co-creatietraject met de deelnemers aan de co-creatiegroep en de gemeenteraad in gesprek over de kaders. Kijk daarbij of de kaders gezamenlijk opgesteld kunnen worden. Ook als de gemeenteraad de kaders bepaalt, kunnen zo punten vanuit de co-creatiegroep meegenomen worden. Verder ontstaat zo aan de voorkant het gesprek over de kaders en de implicaties daarvan. Staan de kaders voorafgaand aan een co-creatietraject al vast? Bespreek dan alsnog bij de start de kaders, zodat deelnemers vanuit een gedeelde set van spelregels verder werken.
- Les 2: Maak afspraken over de mogelijkheid van het wijzigen van kaders gedurende het co-creatieproces en maak die afspraken onderdeel van de kaders zelf waaraan elk van de betrokken partijen en de uiteindelijke beslisser (in dit geval de gemeenteraad) zich committeert.

Lessen voor het verloop van een co-creatieproces:

- Les 1: Zorg dat aan het begin van het traject ieders rol en belangen duidelijk zijn, bespreek de dilemma's die hier mogelijk uit voort kunnen komen en hoe je met die dilemma's omgaat. Heb daarbij in het bijzonder aandacht voor:
  - de verschillende rollen van de gemeente
  - de dubbele pet van ambtenaren
  - het spanningsveld tussen het algemeen belang en het individuele belang van deelnemers.

- Les 2: Beleg de procesregie bij een onafhankelijke, ervaren partij die draagvlak heeft onder de co-creatiegroep en die het hele co-creatietraject betrokken blijft. Bouw tussentijdse momenten in waarop de procesregisseur en de deelnemers met elkaar om tafel gaan om het proces te evalueren: Hoe zit iedereen aan tafel; is er nog vertrouwen? Passen de afspraken en het procesontwerp nog? Is er iets anders of extra nodig?

- Les 3: Breng alle stakeholders en betrokkenen vooraf in beeld, benader hen actief om aan te sluiten bij het co-creatietraject, zorg dat zij minimaal op de hoogte zijn van de fases van het proces en op welke momenten zij geïnformeerd worden en input kunnen leveren, en vind een aanspreekpunt binnen een groep belanghebbenden die onvoldoende aangehaakt is.

- Les 4: Communiceer regelmatig naar de gemeenteraad over het co-creatieproces en kijk daarbij of de raad niet alleen meegenomen kan worden in het verloop, maar ook in afwegingen, keuzes en dilemma's die in het traject spelen. Het college heeft een belangrijke rol in het informeren van de raad. Andersom helpt het ook als de raad bij de deelnemers van het co-creatietraject goed meeneemt in de afwegingen die gemaakt worden om tot de uiteindelijke keuze te komen. Bijvoorbeeld door de inhoudelijke afweging te doen in een openbare raadsvergadering.

- Les 5: Denk na over de rol die het college kan spelen in een co-creatietraject. Bestuurders kunnen een brugfunctie vervullen tussen de co-creatiegroep en de gemeenteraad, bijvoorbeeld door de gemeenteraad op tijd te informeren en andersom ook signalen richting de co-creatiegroep door te geven als de raad niet goed aangehaakt is of er vragen leven. Daarnaast kan het college ook een rol spelen als dat helpend is voor het verloop van het co-creatieproces, bijvoorbeeld bemiddeling wanneer er frictie tussen bepaalde belanghebbenden is.

Lessen voor het einde en de nafase van een co-creatieproces:

- Les 1: Overweeg de keuze die uit een co-creatie komt bindend te maken, mits die aan de gestelde kaders voldoet; bespreek in ieder geval vooraf wat er met de uitkomsten van het co-creatietraject gebeurt en zorg dat dat voor iedereen duidelijk is.

- Les 2: Blijf communiceren over de opvolging van de uitkomsten van een co-creatietraject, naar zowel inwoners als gemeenteraad. Ook als er even niets te melden valt. Laat weten dat de gemeente nog bezig is om met de opbrengsten van Doe Maarn Mee een plan tot uitvoering te brengen. En laat weten wanneer mensen hier iets van kunnen horen of merken en zorg dan ook dat dat gebeurt.

- Les 3: Kijk of de co-creatiegroep ook een rol kan hebben in de uitwerking van de plannen.

- Les 4: Co-creëren is een intensief proces dat veel vraagt van deelnemers. In tijd, vaardigheden en ook dynamieken die ontstaan binnen een dorp. Waardeer de inspanningen die deelnemers doen, door het resultaat en de opvolging serieus te nemen. Ook als een afwijkend besluit volgt. Dat kan door vooraf afspraken te maken en vast te leggen in kaders over de manier waarop het eindresultaat doorwerkt. Hoe weegt het resultaat mee in het uiteindelijk besluit? Onder welke voorwaarden neemt de raad het resultaat over of wijken zij gemotiveerd af? Maak de belangenafweging toegankelijk voor alle betrokkenen in het debat in een openbare raadsvergadering.

6.2 Lessen voor toekomstige participatieprocessen

Als we kijken hoe we de lessen kunnen vertalen/veralgemeniseren naar lessen voor participatieprocessen in het algemeen, krijgen we de volgende lijst:

- Les 1: Wees alert op de complexiteit van het onderwerp en zorg bij een complex onderwerp dat je van tevoren goed nadenkt over hoe je het onderwerp tijdens het traject toegankelijk maakt en houdt voor belanghebbenden die een minder actieve rol hebben in het participatieproces.
- Les 2: Realiseer vooraf wat co-creatie (en participatie in het algemeen) vraagt van deelnemers. Vergaande vormen van betrokkenheid vragen veel tijd van deelnemers. En ook kennis en vaardigheden als het over een complex onderwerp gaat zoals een multifunctionele accommodatie. Dit betekent dat een kleinere groep van betrokkenen veel investeert en dat niet iedereen mee zal willen of kunnen doen. Bepaal daarom vooraf hoe je het onderwerp tijdens het traject toegankelijk maakt en houdt voor belanghebbenden die een minder actieve rol hebben in het participatieproces.
- Les 3: Zorg dat bij de start van een participatieproces alle betrokken partijen weten waar ze wel en niet over kunnen meedenken, hoe de uiteindelijke beslissing gemaakt wordt, door wie en hoe de opbrengsten van participatie hierin meewegen.
- Les 4: Zorg dat aan het begin van het participatieproces ieders rol en belangen duidelijk zijn, bespreek de dilemma's die hier mogelijk uit voort kunnen komen en hoe je met die dilemma's omgaat. Heb daarbij in het bijzonder aandacht voor:
  - de verschillende rollen van de gemeente
  - de dubbele pet van ambtenaren
  - het spanningsveld tussen het algemeen belang en het individuele belang van deelnemers.
- Les 5: Bekijk bij de start of het verstandig is om de regie op het participatieproces bij een onafhankelijke, ervaren partij te beleggen.
- Les 6: Breng alle stakeholders en betrokkenen vooraf in beeld, benader hen actief om aan te sluiten bij het participatieproces, en zorg minimaal dat je van tevoren goed nadenkt hoe je hen aangehaakt houdt in het proces.
- Les 7: Denk na over de rol die het college kan spelen in een participatieproces, bijvoorbeeld bij de afstemming met de raad en de bemiddeling wanneer er frictie tussen bepaalde belanghebbenden is.

Les 8: Blijf communiceren over de opvolging van de uitkomsten van een participatieproces.

Les 9: Kijk of de betrokkenen in een participatieproces ook een rol kunnen hebben in de uitwerking van de plannen.

Tot slot hebben we nog een algemene les voor toekomstige participatieprocessen die niet per se voortkomt uit Doe Maarn Mee, maar wel in verschillende gesprekken als aandachtspunt werd aangehaald:

Les 10: Houd overzicht over het geheel aan participatietrajecten dat er in de gemeente loopt, en breng waar mogelijk spreiding aan. Zo voorkom je dat inwoners participatie-moe worden.

Bijlage 1. Hoofdvraag en deelvragen

De onderstaande hoofdvraag en deelvragen waren leidend voor de informatie die we verzameld hebben voor de evaluatie van Doe Maarn Mee en de informatie die we opgenomen hebben in dit rapport. De hoofd- en deelvragen zijn op 27 mei 2024 vastgesteld in een startgesprek met de themamanager Samenleving, strategisch communicatieadviseur, jurist Vastgoed en een deelnemer aan Doe Maarn Mee.

Hoofdvraag

Hoe is het proces van co-creatie Doe Maarn Mee verlopen en welke lessen zijn hieruit te trekken voor toekomstige participatieprocessen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug?

Deelvragen

Ontwerp en verloop

1. Hoe is het co-creatieproces Doe Maarn Mee vormgegeven en welke ruimte werd daarbij gegeven aan deelnemers?
2. In hoeverre paste het gekozen ontwerp van Doe Maarn Mee bij de voorliggende opgave en de omgeving?
3. Hoe is het co-creatieproces feitelijk verlopen en in hoeverre verliep dit conform de vastgestelde kaders?
4. Hoe is er door de gemeente politieke en bestuurlijke opvolging gegeven aan het door Doe Maarn Mee opgestelde Masterplan?

Ervaringen

5. Welke verwachtingen hadden deelnemers, de ambtelijke organisatie, de gemeenteraad en het college bij het co-creatieproces?
6. Hoe hebben deelnemers, de ambtelijke organisatie, de gemeenteraad en het college Doe Maarn Mee ervaren wat betreft proces, samenwerking en resultaat?
7. Hoe hebben deelnemers, de ambtelijke organisatie, de gemeenteraad en het college de politieke en bestuurlijke opvolging van het door Doe Maarn Mee opgestelde Masterplan ervaren?

Lessen en vervolg

8. Welke knelpunten en succesfactoren werden door deelnemers, de ambtelijke organisatie, de gemeenteraad en het college ervaren bij Doe Maarn Mee?
9. Hoe kan het vervolg van het participatieproces rondom toekomstige dorpsvoorzieningen in Maarn-Maarsbergen worden vormgegeven?
10. Welke lessen kan de gemeente Utrechtse Heuvelrug leren van Doe Maarn Mee om participatie in de toekomst verder te verbeteren?

Bijlage 2. Geraadpleegde bronnen

De onderstaande bronnen hebben we geraadpleegd voor onze documentanalyse.

Titel	Soort bron
Doe Maarn Mee Procesplan co-creatie Masterplan Voorzieningen Maarn v 1.1	Document
Doe Maarn Mee Route naar het Masterplan (Mei 2021)	Document
Masterplan 2.0 Voorzieningen Maarn en Maarsbergen (Versie 15 september 2022)	Document
Doe Maarn Mee Beslisdocument Behorend bij het Masterplan 2.0 (September 2022)	Document
Raadsprogramma 2018-2022	Document
Aanpak participatie bij planvorming	Document
De kunst van verbinden, verbeelden en vertellen: Zo communiceert Utrechtse Heuvelrug (Communicatievisie 2022)	Document
Uitvoeringsprogramma 2023-2026	Document
Participatiebeleid gemeente Utrechtse Heuvelrug	Interactieve PDF
Informatie op www.doemaarnmee.nl	Website
Informatie op www.heuvelrug.nl/toekomstige-dorpsvoorzieningen-maarn-en-maarsbergen	Website
Informatie op https://www.heuvelrug.nl/dorpsvoorzieningen-voor-levendig-maarnmaarsbergen-stap-dichterbij	Website

Bijlage 3. Gespreksdeelnemers

Voor de evaluatie hebben we een aantal losse interviews gehouden en deelnemers in een spiegelsessie gesproken. Het ging om de volgende deelnemers:

Interviews:

Datum gesprek	Functie	Organisatie
4 oktober 2024	Procesmanager	Urban Sync
4 oktober 2024	Deelnemer kerngroep Doe Maarn Mee	Inwoner
4 oktober 2024	Vertegenwoordiger	Vereniging Bewonersbelangen Maarn Maarsbergen
4 oktober 2024	Ambtelijk opdrachtgever	Gemeente Utrechtse Heuvelrug
9 oktober 2024	Deelnemer Perimetergroep	Inwoner
16 oktober 2024	Portefeuillehouder en participatieadviseur	Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Deelnemers leerbijeenkomst (11 november 2024):

Functie	Namens
Deelnemer Perimetergroep, Fase A, B en C	Inwoner
Deelnemer Fase A, B en C, Bouwkundig expert	Inwoner
Deelnemer Fase B en C	Inwoner
Deelnemer Fase B en C	Inwoner en stichting de Twee Marken
Deelnemer Fase A, B en C	Inwoner en stichting de Twee Marken
Financieel adviseur	Gemeente Utrechtse Heuvelrug
Beleidsmedewerker Onderwijshuisvesting	Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Bijlage 4. Resultaten online peiling deelnemers

Leeswijzer

In deze bijlage zijn de resultaten (in absolute aantallen) van de online peiling te vinden. Deze liep van 17 tot 30 september 2024. De vragenlijst is door de gemeente verstuurd naar deelnemers van het proces en zij werden op de hoogte gesteld van het onderzoek via een nieuwsbrief.

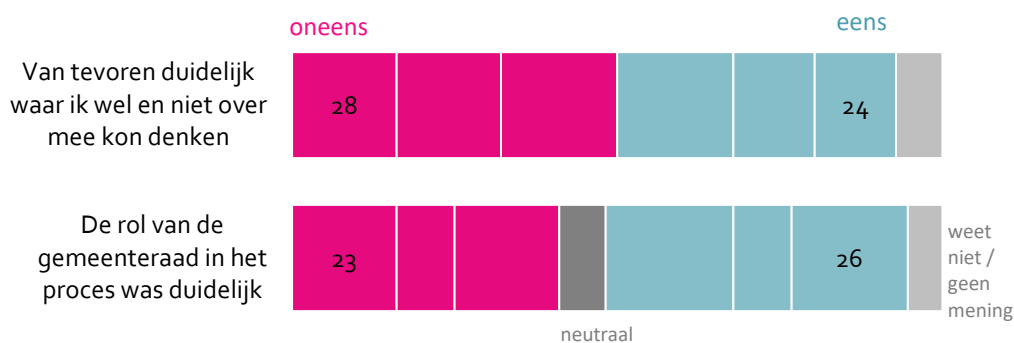
In totaal hebben 56 deelnemers van het co-creatieproces de vragenlijst ingevuld. 22 invullers hadden deelgenomen aan de themawEEK met online vragenlijsten (fase A), 21 aan de themawerkgroepen (fase B), 34 aan de scenariowerkgroepen (fase C) en 42 waren aanwezig tijdens de bewonersavond (afroondende fase). De antwoorden van de invullers zijn gecontroleerd via verschillende verificatiechecks.

Boven ieder figuur staat de vraag beschreven zoals deze aan deelnemers is gesteld, inclusief het soort vraag dat hen is gepresenteerd. Indien slechts een deel van de invullers een vraag heeft beantwoord, staat dat aantal erbij vermeld (n = ...). Als alle 56 deelnemers de vraag hebben ingevuld, staat er geen aantal invullers bij de vraag vermeld. In verband met dit aantal invullers zijn de resultaten van de peiling indicatief. Ook geven we om deze reden het aantal invullers weer, in plaats van percentages.

Sommige visualisaties presenteren de resultaten van verschillende vragen. De antwoordcategorieën zijn in verband met de leesbaarheid van de grafieken verkort weergegeven.

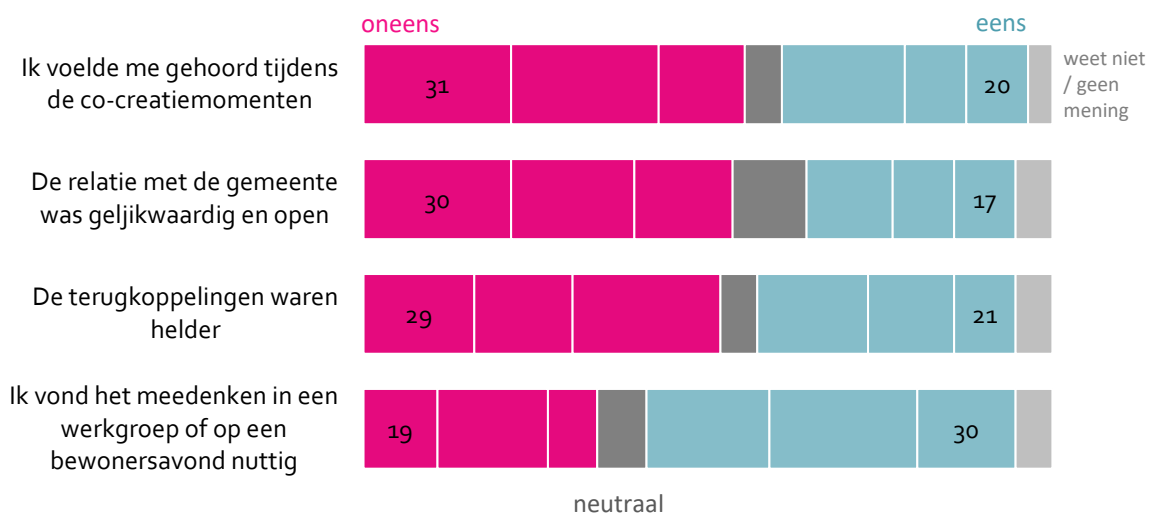
Verwachtingen over Doe Maarn Mee

Wat vindt u? (slidervragen, 7 punts)

Ervaringen met Doe Maarn Mee

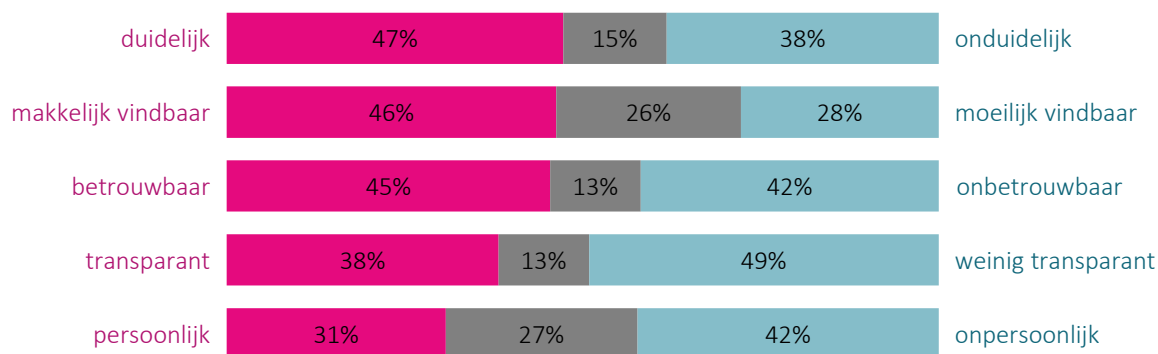
Wat vindt u? (slidervragen, 7 punts)

Communicatie over Doe Maarn Mee

Hoe vond u de communicatie over Doe Maarn Mee? (slider, 5 punts)

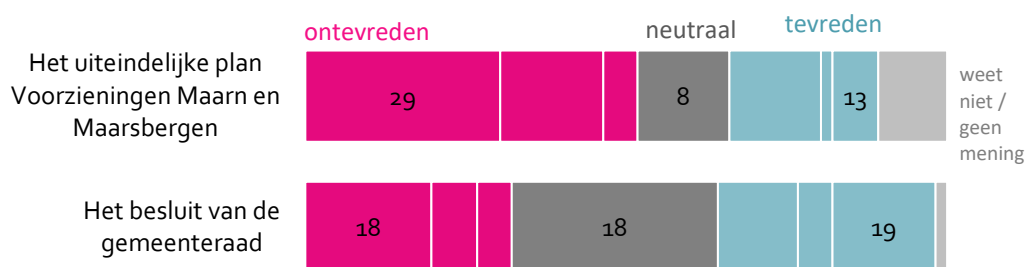
NB: grafiek in percentages zonder 'weet ik niet/geen mening', dit varieerde per item tussen de 1 en 4 invullers

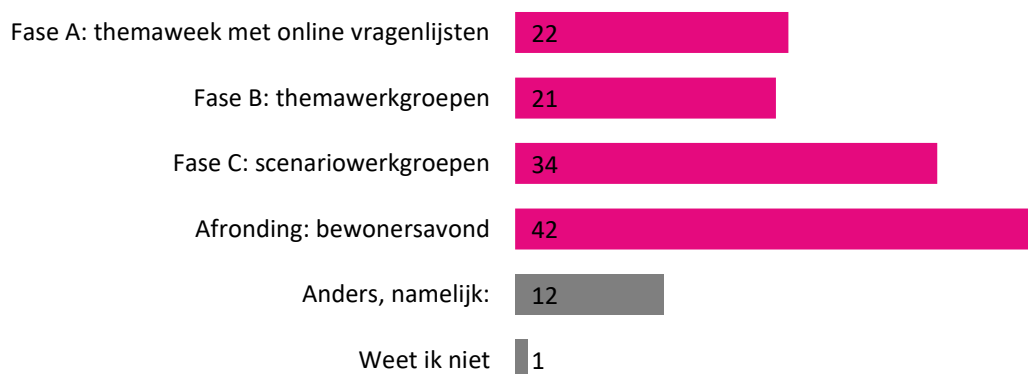

Het resultaat van het co-creatieproces

Hoe tevreden bent u met...? (slidervraag, 7 punts)

Aan welke fase(n) van Doe Maarn Mee heeft u meegedaan? (meerkeuzevraag)

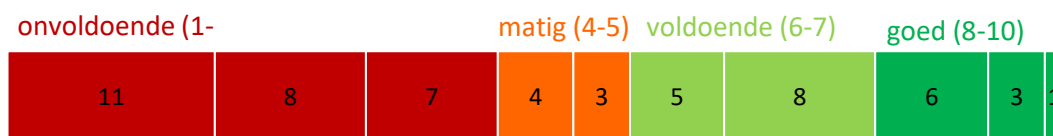

U heeft aangegeven bij een of meerdere fasen niet betrokken te zijn geweest. Waarom heeft u niet meegedaan aan (een van) deze fasen? (meerkeuzevraag, n = 47)

Welk rapportcijfer geeft u het co-creatieproces van Doe Maarn Mee? (slidervraag, 10 punts)

Gemiddeld cijfer: 4,5 (standaarddeviatie: 2,8)

Heeft u nog tips voor volgende co-creatiemomenten? (open vraag, n = 46)

Een belangrijk aspect dat naar voren komt in de open vragen is de duur van het proces en de omvang van de opdracht. Zo geven meerdere invullers aan dat het een erg lang en intensief traject was met een complexe opdracht.

"Het was een erg complexe opdracht met veel verschillende belangen, kaders en (bijkomende) aspecten, ook veranderden er gaandeweg uitgangspunten [...] Wellicht in toekomst beperken tot een kleinere opdracht (bijv. alleen dorps huis)."

"We co-creëren al tien jaar! Gaat er nu eindelijk een keer iets gebeuren?"

Een ander aspect gaat over de mate van betrokkenheid van alle omwonenden. Sommige invullers vonden dat slechts een beperkte groep erbij betrokken was en hadden bijvoorbeeld liever gezien dat meer mensen direct betrokken en uitgenodigd waren, en dat er naar een bredere groep geluisterd werd:

"Jongeren meer in het proces betrekken, dat is de toekomst. Onafhankelijke personen zonder belangen."

"In de praktijk werden de plannen en scenario's door een zeer klein groepje mensen gemaakt die absoluut niet het algemeen belang voor ogen had, maar hun eigen belang."

Samenhangend met de duur van het traject is dat het langer dan een raadsperiode duurde, waardoor de, zoals een invuller vermeldt, "de gemeenteraad de spelregels onderweg" wijzigde. Hier zijn invullers teleurgesteld over:

"Na de presentatie van het plan, werden opeens de kaders opgerekt door de raad/gemeentebestuur."

"Geen schuivende kaders gedurende het proces. Indien dit toch aan de orde is, dit goed communiceren met de participanten en eventueel de kans geven resultaten bij te stellen."

"Gemeenteraad moet beter geïnformeerd zijn over participatie en co-creatie. B&W moet het proces beter aansturen."

Ook vinden invullers het belangrijk dat de kaders, structuur en communicatie op voorhand duidelijk zijn:

"Zorg voor duidelijke beslisstructuur en zorg dat er in een brede context eerst discussie plaats kan vinden over welke argumenten er voor welke opties gelden voor er over voorkeursopties en weging van deze argumenten gaat praten."

"Zorg dat er iemand de neutraliteit van werkgroep deelnemers bewaakt"

"Participatie is een groot goed. Maar heeft wel duidelijk structuur. Deze structuur was bij Doe Maarn Mee zoek."

Een groep invullers is tevreden over het proces zelf en trots op het resultaat.

"Ik vind dat de Doe Maarn Mee groep binnen de kaders prachtig werk heeft geleverd. Zij hebben (binnen de kaders) zeer veel werk geleverd en onderbouwd een duidelijk "beste" resultaat te presenteren (ook al was dit niet populair)."

Bijlage 5. Kaders gemeenteraad voor co-creatietraject

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Kaders Masterplan Voorzieningen Maarn

1. Inleiding

In de afgelopen jaren is er een plan gemaakt voor het realiseren van een multifunctionele accommodatie en woningen op het Trompplein en Breeschotenlaan in Maarn. De gemeenteraad heeft gevraagd om, volgend op een burgerinitiatief, het plan voor dorpsvoorzieningen in Maarn / Maarsbergen in breder perspectief te bezien. Het burgerinitiatief ziet onder andere kansen voor voorzieningen op de (sport)locaties van de Planetenbaan en Buurtsteeg.

In opvolging hiervan en anticiperend op de omgevingswet, zal er komende maanden een co-creatie proces worden uitgevoerd. Een co-creatie is een vergaande vorm van participatie, waarin diverse betrokkenen gezamenlijk een plan ontwikkelen binnen gestelde kaders, zonder dat één van de betrokkenen (bijv. de gemeente) de lead heeft.

Het onderwerp van de co-creatie is het opstellen van een masterplan voorzieningen voor Maarn. Zodra dit plan is vormgegeven en door de stakeholders is geaccordeerd, zullen de onderdelen van het masterplan als deelplannen/projecten gerealiseerd gaan worden.

Door de diverse partijen kunnen kaders aan het Masterplan worden gesteld. De bedoeling is dat deelnemers deze kaders van te voren kennen en accepteren. De gemeente zal als deelnemende partij haar kader inbrengen. Doel van dit document is dit kader vast te leggen.

2. Afbakening

De gemeente kent op vele terreinen beleidsdocumenten, voorschriften, verordeningen, leidraden en (politieke) besluiten.

Het is ondoenlijk om alle voorwaarden in detail bijeen te brengen en tevens ongewenst (vanwege o.a. benodigde tijdsinzet) om de deelnemers van de co-creatie met al deze detailinformatie te belasten.

In dit document zijn de gemeentelijke hoofdkaders voor de co-creatie vastgelegd.

3. Voorwaarden aan proces

3.1. Participatie

De participatie van de "Maarnse Gemeenschap" is een voorwaarde.

Hier aan wordt invulling gegeven door het co-creatie proces. Op dit moment is de voorbereidingsgroep actief die bestaat uit de gemeente, burgerinitiatief perimeter en een onafhankelijk procesbegeleider. De voorbereidingsgroep bereid het co-creatieproces voor tot de startbijeenkomst.

Vanaf de startbijeenkomst, het daadwerkelijk begin van de co-creatie, bestaat de mogelijkheid dat er anderen toetreden tot de regiegroep. De regiegroep verzorgt de procesmatige kant van de co-creatie.

3.2. Doorlooptijd

Aan het proces wordt een tijdslimiet gesteld. De randvoorwaarde is dat het proces na de startbijeenkomst binnen 6 maanden een masterplan moet opleveren.

Achtergrond is het limiteren van tijdsinzet/resources/kosten voor alle partijen (waaronder de gemeente).

3.3. Commitment

Randvoorwaarde is dat deelnemers aan het proces zich committeren aan de vooraf gestelde kaders.

Achtergrond is dat de tijdsinzet van velen tot een haalbaar en uitvoerbaar masterplan moet leiden.

4. Hoofdvoorwaarden aan Masterplan

Op basis van het raadsbesluit voor de *gebiedsontwikkeling Breeschotenlaan en Trompplein, inclusief MFA*, vigerend beleid en de geformuleerde startscenario's wil de gemeente voorafgaande aan het proces expliciet randvoorwaarden vast leggen op de volgende aspecten:

1. Plangebied Buursteeg en Planetenbaan
2. Parkeren
3. Binnensportfaciliteit
4. Dorpshuisfaciliteit
5. Bibliotheekfaciliteit
6. Woningbouw
7. Scholen
8. Financieel (met gevolgen voor eigendom en exploitatie)

4.1 Buursteeg en Planetenbaan

De gemeente is akkoord om, naast het Trompplein en Breeschotenlaan, de **Planetenbaan en de Buursteeg** bij het opstellen van het masterplan in ogenschouw te nemen.

De gemeente wil in principe de bouw van maatschappelijke voorzieningen (sporthal, scholen, dorps huis) toestaan in de kernrandzone.

De argumentatie hiervoor is o.a. scholen verder van de snelweg, meer woningbouw en verminderen van parkeerdruk in centrum Maarn.

De (noodzakelijke) randvoorwaarde is dat de Provincie Utrecht de bouw van maatschappelijke voorzieningen toestaat in de kernrandzone.

Provincie staat onder voorwaarden (o.a. verbeteren ruimtelijke kwaliteit) bouwen in kernrandzone beperkt toe.

4.2 Parkeren

Er moet een integrale oplossing worden gevonden voor verkeer en parkeren. Voor het parkeren geldt als randvoorwaarde de (normale) eis dat het aantal functie gerelateerde parkeerplaatsen op de terreinen worden gerealiseerd conform het vigerend *Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan*.

4.3 Binnensportfaciliteit

Uitgangspunt is een volwaardige sporthal, die 7 dagen per week beschikbaar is en op voorwaarde van een structureel dekkende exploitatie. De randvoorwaarde is dat er minimaal een binnensportfaciliteit voor het gymnastiek onderwijs van de scholen, conform de hiervoor geldende normen, in het masterplan wordt opgenomen.

De randvoorwaarden aan een binnensportfaciliteit zijn gesteld in paragraaf 2.2.2 van de *Sportaccommodatienota 2018-2022*.

4.4 Dorpshuisfaciliteit

De omvang en inrichting van het nieuwe dorps huis moeten passen bij de huidige en toekomstige capaciteitsvraag, daarbij rekening houdend met de huidige huurders en het uitgangspunt dat de MFA gerealiseerd wordt voor en door Maarn. De demografische toekomstbestendige en dekkende exploitatie is hier leidend.

4.5 Bibliotheekfaciliteit

De mogelijkheden voor een bibliotheekfaciliteit met inbreng van bibliotheek ZOUT, scholen en vrijwilligers worden verkend. De randvoorwaarde is de aanwezigheid van voldoende bibliotheekfaciliteiten in de gemeente.

4.6 Scholen

De randvoorwaarden aan de scholen zijn opgenomen in de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Utrechtse Heuvelrug*.

4.7 Woningbouw

De randvoorwaarde voor de woningbouw is de gemeentelijke *Woonvisie 2018-2022*.

De eis is dat er conform het raadsbesluit *gebiedsontwikkeling Breeschotenlaan en Trompplein, inclusief MFA (2019-124)* minimaal 30 - 49 woningen in het Masterplan worden opgenomen en naar rato meer woningen indien er extra oppervlakte vrijkomt als gevolg van verplaatsen van voorzieningen van Trompplein naar de Planetenbaan of andere locatie.

4.8 Financieel

Zoals bekend verkeert de gemeente financieel in zwaar weer en zijn er maatregelen getroffen om de schuldquote van de gemeente te verminderen.

Het gevolg hiervan is dat als randvoorwaarde het financieel resultaat "Masterplan Voorzieningen Maarn" structureel gelijk of groter dan 0 € moet zijn en de gemeente alleen noodzakelijke investeringen kan doen

5 Wensen aan Masterplan

Een wens is om de parkeerdruk in het centrum van Maarn te verminderen.

De wens is een volwaardige sporthal op voorwaarde van een structureel dekkende exploitatie. De demografisch toekomstbestendige dekkende exploitatie is hierin leidend.

De wens is een bibliotheekfaciliteit met ontmoetingsfunctie binnen de financiële kaders van de Regio Bibliotheek Zuid Oost Utrecht in combinatie met dorps huisfaciliteit en/of scholen.

Gezien de woningbouwopgave is de wens om het aantal woningen te maximaliseren binnen de vigerende RO kaders en ruimtelijke kwaliteit.

6 Detaillering financiële kaders.

6.1 De gemeente moet gezien haar wettelijk taak zorg dragen voor de scholen.

De wens is deze extern te laten financieren. De eis is om in beginsel een Design & Build methode

bij aanbesteding toe te passen.

6.2 Geen investeringen en exploitatie bijdrage door gemeente in sportfaciliteit/dorpshuis.

- wel vergoeding klokuren sportbasisonderwijs
- wel subsidie aan RB ZOUT conform vigerend beleid

6.3 Sportfaciliteit / dorpshuis dienen zelfstandige structureel dekkende exploitatie (incl. kapitaallasten, beheer en onderhoud) te hebben.

6.4 Ontwikkeling, eigendom & exploitatie van sporthal/dorpshuis door externe partijen.

Dit is gevolg van combinatie eis 6.2 en 6.3

6.5 Ontwikkeling en realisatie woningbouw door externe partijen.

6.6 Grondinbreng van gemeente conform grond- en vastgoed en financieel beleid.

6.6.A Functioneel grondprijnsbeleid

Daar waar de gemeente gronden niet in eigendom houdt, worden gronden cf. het functionele grondprijnsbeleid uit de nota Grondbeleid verkocht.

Door het functionele grondprijnsbeleid te volgen, is er geen sprake van staatssteun of precedentwerking.

note 1: Omdat woningbouw in Kernwijdzone slechts bij uitzonderingen en onder strikte condities door provincie wordt toegestaan, ligt het in de verwachting dat de gemeentelijke gronden op locaties Planetenbaan en Buurtsteeg bij eventuele verkoop niet met de waarde voor woningbouw kunnen worden gewaardeerd.

note 2: De gebieden Planetenbaan en Buurtsteeg hebben bestemming sport, archeologie en hoogspanning (deels); bij Buurtsteeg ook de bestemming milieuzone- infiltratie gebied. Voor eventuele realisatie van andere sociaal-maatschappelijke voorzieningen dan sport is een bestemmingswijziging nodig.

note 3: Het Trompplein en de schoollocatie op de Breeschotenlaan hebben momenteel de bestemming Maatschappelijk. Bij eventuele woningbouw op deze locaties is een bestemmingswijziging nodig.

6.6B Grondexploitatie

De gemeentelijke grondexploitatie voor het Masterplan Voorzieningen dient nul of positief te zijn.

Onder de grondexploitatie van het Masterplan Voorzieningen wordt verstaan een integrale grondexploitatie van de in het Masterplan benodigde gebieden (Trompplein, evt. Breeschotenlaan, evt. Planetenbaan en evt. Buurtsteeg). Voor de uitbreiding van de grondexploitatie is een raadsbesluit nodig; deze kan (pas) met het vaststellen van het Masterplan genomen worden, omdat dan duidelijk is om welke gebieden het gaat.

In de grondexploitatie worden meegenomen de opbrengsten van de verkoop van de gronden, de afschrijving van boekwaardes en eventueel (oninbare regres) vorderingen, kosten tijdelijk voorzieningen, sloopkosten, kosten bouwrijp maken, kosten woonrijp maken en aanleg openbaar gebied, kosten evt. bodemsanering, kosten bestemmingsplanwijzigingen inclusief benodigde onderzoeken en advies, plankosten en legeskosten.

6.6C Voorfinanciering

Noodzakelijke voorfinancieringen (bijvoorbeeld voor tijdelijke voorzieningen) in kader van de grondexploitaties door de gemeente zijn mogelijk.

6.6D Batig saldo in grondexploitatie.

Een (eventueel) batig saldo van de gemeentelijke grondexploitatie, kan niet ingezet worden voor de dekking van de exploitatie (tekorten).

De gemeente is hiernaan gebonden omdat de Provincie en het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten" (BBV) deze constructie niet (meer) accepteert .

Een (eventueel) batig saldo van de gemeentelijke grondexploitatie wordt conform eerdere raadsbesluiten aangewend ter afbouw van de schuldenlast van de gemeente en kan derhalve niet ingezet worden voor investeringen in onderdelen van het Masterplan.

Tevens zijn er strikte eisen t.a.v. de wijze van winstneming (aanwending van het batig saldo) cf BBV notitie 2019.

Bronnen:

- Raadsprogramma 2018 – 2022
- Motie design & Build, 2018
- Amendement schuldafbouw - kadernota 2019-2022
- Motie investeringsstop – kadernota 2019-2022
- Besluit noodzakelijke investering voorleggen aan raad - programmabegroting 2019
- Raadsbesluit R19.001 d.d. 27 juni 2019

Toelichting punt 6.6D batig saldo grondexploitatie

In essentie is de grondslag van de kaderstelling van de gemeente voor de winstneming als volgt:

- De BBV schrijft voor dat uit de winst geen exploitatie(tekort) mag worden gedekt.
- De BBV schrijft voor dat de gemeenteraad bevoegd is de winsten aan te wenden. De gemeenteraad heeft eerder besloten dat winsten primair voor de schuldafbouw worden aangewend.

Relevante paragrafen uit de BBV:

Paragraaf 6.1. Winst of verlies

Winst nemen op meerjarige grondexploitaties wordt beheerst door het voorzichtigheidsbeginsel. Voorziene verliezen worden al in de jaarrekening opgenomen zodra zij bekend zijn. Positieve resultaten, ofwel winsten, worden pas in de jaarrekening verwerkt als zij met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Dit gebeurt per bouwgrond in exploitatie. Dit houdt in dat in de jaarrekening voorziene verliezen van een grondexploitatie of het totaal van de grondexploitaties niet kunnen worden gecompenseerd door verwachte toekomstige (nog niet gerealiseerde) winsten. Bij grondexploitaties met deelcomplexen is het belangrijk dat de verschillende deelcomplexen wat betreft (verwachte) opbrengsten en kosten goed worden gedefinieerd en afgebakend, om de mogelijke verwachte verliezen en winsten te kunnen bepalen en op de juiste wijze te verwerken. In hoeverre (deel)complexen tot één grondexploitatie behoren hangt af van eerdere keuzes met betrekking tot locaties, bestemmingsplannen, raadsbesluiten etc. Waar de (tussentijdse) winsten voor worden aangewend is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Paragraaf 6.2 Winst (tussentijds) nemen

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Voor deze POC-methode (tussentijdse winstneming) zijn rekenregels opgesteld die rekening houden met de financiële voortgang van het project en de risico's die daarmee verband houden.

Paragraaf 3.4 Onderhouding en uitgangspunten bij (tussentijdse) winstneming

In de paragraaf grondbeleid kan aandacht worden besteed aan de aanwending van de (tussentijdse) winsten. Dat is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

(Tussentijdse) winsten kunnen worden ingezet om:

- risico's in vooral de bouwgronden in exploitatie te kunnen opvangen;

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

- toekomstige bouwgronden in exploitatie met verwachte tekorten op te vangen;
- het weerstandsvermogen van de gemeente te versterken;
- incidentele uitgaven van de gemeente te dekken.

Een gemeente kan de (tussentijdse) winstneming **niet** duurzaam inzetten voor het opvangen van structurele lasten in de begroting.

Bijlage 6. Kaders inwoners Maarn en Maarsbergen voor co-creatietraject

Behoud en ontwikkeling van moderne en betaalbare voorzieningen

Kaders vanuit de inwoners Maarn en Maarsbergen inzake het Masterplan Voorzieningen Maarn

Inleiding

Maarn en Maarsbergen zijn dorpen met een bloeiend verenigingsleven en bijzonder aantrekkelijke basisscholen. De inwoners zijn zeer betrokken bij elkaar en hun woonomgeving. Goede voorzieningen zijn in dit kader van essentieel belang om de talrijke activiteiten te blijven faciliteren.

Gelet op de huidige staat van de voorzieningen is het noodzakelijk deze te moderniseren en geschikt te maken voor de komende 20 tot 30 jaar. De inwoners geven graag mede vorm aan de ontwikkeling van deze nieuwe voorzieningen en nemen derhalve actief deel aan het co-creatie proces, waarin inwoners en gemeente gezamenlijk participeren.

Als uitgangspunt voor dit co-creatieproces heeft de gemeenteraad vooraf kaders gesteld aan het op te leveren Masterplan. Omdat een co-creatieproces is gebaseerd op gelijkwaardigheid, zijn wij van mening dat ook de inwoners van Maarn en Maarsbergen en hun organisaties helderheid dienen te verschaffen over de kaders die vanuit de dorpen aan het proces gesteld worden.

De Toekomst van Maarn en Maarsbergen

Hoewel er geen duidelijke prognosecijfers zijn over het inwonertal en de samenstelling van de bevolking in de komende 20-30 jaar mag gelet op de woningbouwnoodzaak/-ambitie veilig worden aangenomen dat het inwoneraantal zal groeien en dat de samenstelling van de bevolking zal veranderen. Actuele en reële prognosecijfers zijn in dit kader onontbeerlijk. De hieraan ten grondslag liggende ontwikkelingen zijn:

- De dorpen zijn aantrekkelijk door de goede infrastructuur, het natuurschoon en de goede voorzieningen.
- De ambitie meer woningen te bouwen in zowel Maarn als Maarsbergen
- Vooral jonge gezinnen vestigen zich de laatste jaren in de dorpen.

Bij het toekomstproef maken van de voorzieningen in Maarn zal derhalve rekening gehouden moeten worden met een groeiende behoefte aan voorzieningen, zowel in diversiteit als in volume.

Vitale dorpen

In het kader van het streven naar vitale dorpen is het van belang dat essentiële voorzieningen voor alle inwoners van Maarn en Maarsbergen goed en nabij bereikbaar zijn. Wij denken hierbij onder meer aan cultuur, sport, onderwijs, gezondheidszorg, winkels etc. Onder de term bereikbaarheid verstaan wij niet alleen de fysieke afstand, maar ook de financiële bereikbaarheid in termen van prijzen en contributies.

Voorwaarden aan het proces

- Wij gaan ervan uit dat de gelijkwaardigheid tussen de bewoners en de gemeente tijdens de co-creatie te allen tijde gewaarborgd is en dat de procesleiding hier nauwlettend op toeziet. Procesbetrokkenheid van inwoners en organisaties is gewenst.

- Gedurende het proces zijn wij bereid de door ons gestelde kaders te heroverwegen en op basis van goede argumenten bij te stellen. Hetzelfde dient uiteraard te gelden voor de door de gemeenteraad gestelde kaders.
- De looptijd dient maximaal 6 maanden te bedragen, zodat na instemming van de betrokkenen in Maarn en Maarsbergen, de huidige gemeenteraad een besluit kan nemen over het op te leveren Masterplan. Mocht de kwaliteit van het te ontwikkelen Masterplan meer tijd vergen, dan kan de termijn worden aangepast.
- Voortgang van het proces wordt gekenmerkt door wederzijdse overeenstemming. Dat geldt ook bij het overgaan naar een nieuwe fase van het Routeplan.
- Gemeente en Inwoners opereren in volstrekte openheid naar elkaar teneinde het co-creatieproces een optimale kans van slagen te bieden.

Voorwaarden Masterplan

- **Plangebied**
Gedurende de co-creatie wordt gezocht naar de meest optimale locatie(s). Daarbij beperken wij ons niet tot het Trompplein. Als dit tot een betere oplossing leidt hoeven de voorzieningen niet persé op één locatie gepland te worden.
- **Sportfaciliteiten**
De nieuw te ontwikkelen sportfaciliteiten bieden minimaal de mogelijkheden, die nu ook voor handen zijn en tevens geschikt zijn voor toekomstige groei van de dorpen. Dit geldt ook voor de binnensportfaciliteiten, waarbij medegebruik door de scholen ons uitgangspunt is.
- **Dorpshuis**
Het nieuwe dorpshuis is van groot maatschappelijk belang voor de inwoners en moet voldoen aan de huidige en toekomstige capaciteitsvraag. Bij de inrichting wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de wensen van de huidige gebruikers.
- **Woningbouw**
Als woningbouw in dit kader mogelijk is, staan wij daar positief tegenover, indien:
  - deze zich richt op de directe behoeften in de dorpen, waarbij wij met name denken aan betaalbare woningen voor jongeren en aantrekkelijke appartementen voor senioren.
  - de te bouwen woningen passen bij de uitstraling van de dorpen Maarn en Maarsbergen.
  - er goed en constructief overleg plaatsvindt met de omwonenden.
  - combinatie van woningbouw en voorzieningen (zoals bijvoorbeeld de scholen) de directe functie van de voorzieningen niet nadelig beïnvloeden.
- **Verkeer en parkeren**
De ontsluiting van de voorzieningen, met name voor voetgangers en fietsers, en de mogelijkheden voor parkeren vormen een integraal onderdeel van het Masterplan.
- **Scholen en kinderopvang**
De scholen en de kinderopvang dienen modern en op de toekomst voorbereid te worden gerealiseerd, zowel qua bouw als qua inrichting. Samenwerking tussen de instellingen wordt bevorderd met inachtneming van de eigenstandige verantwoordelijkheden van de diverse besturen.
- **Financiering**
Opbrengsten voortvloeiend uit de ontwikkeling van de voorzieningen, zoals de grondexploitatie worden primair aangewend ten behoeve van de te ontwikkelen

voorzieningen. De bouwkosten van de voorzieningen als structurele last mogen niet leiden tot een onevenredige zware druk op de exploitatie en derhalve op de huurkosten en de contributies van de verenigingen. Mocht het binnen de hierboven gestelde voorwaarde mogelijk zijn tevens de schuldenlast van de gemeente te verlichten, is daartegen geen bezwaar.

Ondergetekenden, bestuur of bestuurder(s) van organisaties in Maarn/Maarsbergen, bieden deze kaders aan om in te brengen bij de Routekaart DoeMaarnMee. Wij gaan ervan uit dat deze kaders, in een gelijkwaardige positie t.o.v. de kaders van de Gemeente, behulpzaam zullen zijn bij de ontwikkeling van het Masterplan voor duurzame Voorzieningen Maarn/Maarsbergen. Deze zullen tijdens het co-creatie proces verder uitgewerkt worden, met name in Fase C van de Routekaart, tot kaders voor de afzonderlijke voorzieningen en de belanghebbenden daarbij. In diezelfde fase zullen de betrokken organisaties hun definitieve standpunt bepalen volgens hun bestuurlijke regels en/of statuten.

Ondergetekenden, besturen en bestuurders van,

Bewoners Belangen Omwonenden Trompplein

Bibliotheek Z-O-U-T

Filmhuis Maarn

Kinderkledingbeurs Maarn

Lawn Tennis Vereniging Maarn

Maarn Wijzer

Mixed HockeyClub Maarn

Sport Vereniging Maarn Maarsbergen

Vereniging Bewonersbelangen Maarn Maarsbergen

Vrienden Dorpshuis De Twee Marken

Maarn, Maarsbergen, 31 mei 2021

